

Jó Pajtás

2021. II. 4.

75. évf., 3. szám

Ne sértődj meg!

Mértékegységeink táblázata

A Sebhelyes Arcú veszélyes élete

Monument Valley

Ára 50 dinár

Február 3. – a rejtvényfejtők világnapja

MÉRTÉKEGYSÉGEINK

hosszúság jele: l
kerület jele: K

Hosszúság

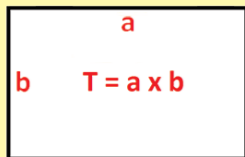
1 mm < 1 cm < 1 dm < 1 m < 1 km
10 10 10 1000

1 m = 1000 mm 1 m = 100 cm 1 m = 10 dm 1 km = 1000 m

terület jele: T
felszín jele: A

Terület

1 mm² < 1 cm² < 1 dm² < 1 m² < 1 a < 1 ha < 1 km²
100 100 100 100 100 100

1 m² = 1 000 000 mm² 1 m² = 10 000 cm² 1 m² = 100 dm²

térfogat jele: V

Térfogat

1 mm³ < 1 cm³ < 1 dm³ < 1 m³
1000 1000 1000

1 m³ = 1 000 000 cm³ 1 m³ = 1000 dm³

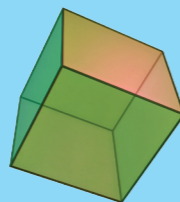

Az űrtartalom és a térfogategységek közötti összefüggések

1 m³ = 1000 l
1 m³ = 10 hl
1 cm³ = 1 ml

Űrtartalom

1 ml < 1 cl < 1 dl < 1 l < 1 hl
10 10 10 100

1 l = 1000 ml
1 l = 100 dl
1 l = 10 dl
1 hl = 100 l

tömeg jele = m

Tömeg

1 mg < 1 g < 1 kg < 1 t
1000 1000 1000

1 kg = 1 000 000 mg
1 kg = 1000 g
1 t = 1000 kg

Idő

idő jele: t 1 s (mp) < 1 min (perc) < 1 h (óra)
60 60

1 perc = 60 mp 1 nap = 24 óra
1 óra = 3600 mp 1 év = 365 nap

Sűrűség

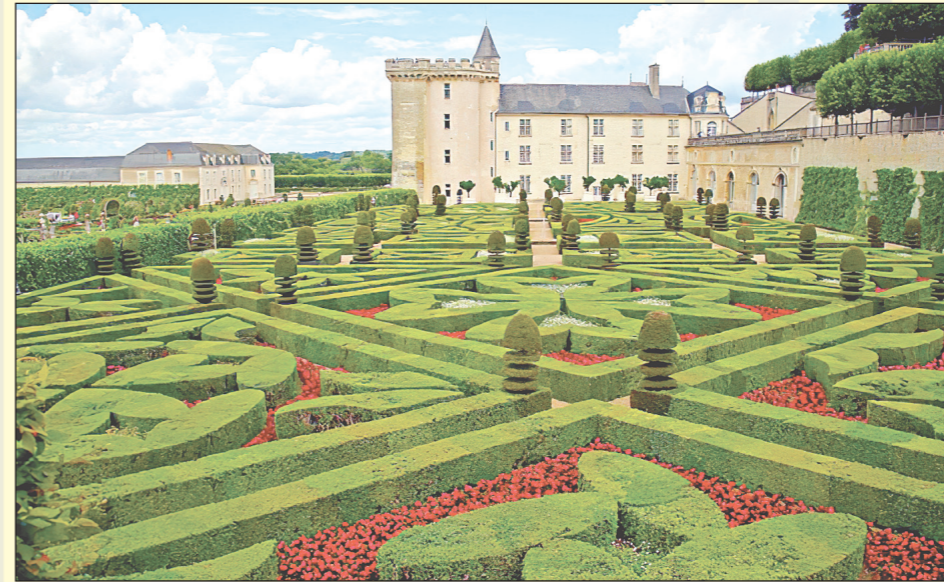
sűrűség jele: d

1 kg/m³ < 1 g/cm³
1000

SI - előtétszavak

kilo = ezerszeres deci = tizedrészes
hekto = százszoros centi = századrészes
deka = tízszeres milli = ezredrészes

A 3 legszebb élő labirintus

A Villandry kastély kertje, Franciaország

A Villandry kertjét 1906-ban építették a mai formára. 1934-ben a kastély az UNESCO által védett területek listájára került.

Ananász-labirintus, Hawaii

A Guinness-rekordok Könyve szerint, a világ legnagyobb zöldlabirintusa a Hawaii-szigeteken lévő Ananász-park. A létesítmény nemcsak emiatt egyedi, hanem azért is, mert élőszövény helyett egzotikus növényekből építették meg.

Longleat Labirintus, Nagy-Britannia

A több mint 16 ezer tiszafa bokorból megépített labirintus jellegzetessége, hogy hidacsok vezetnek át rajta, amelyekről lélegzetelállító látvány nyílik a kert középpontjáról.

Hadaró, Tími

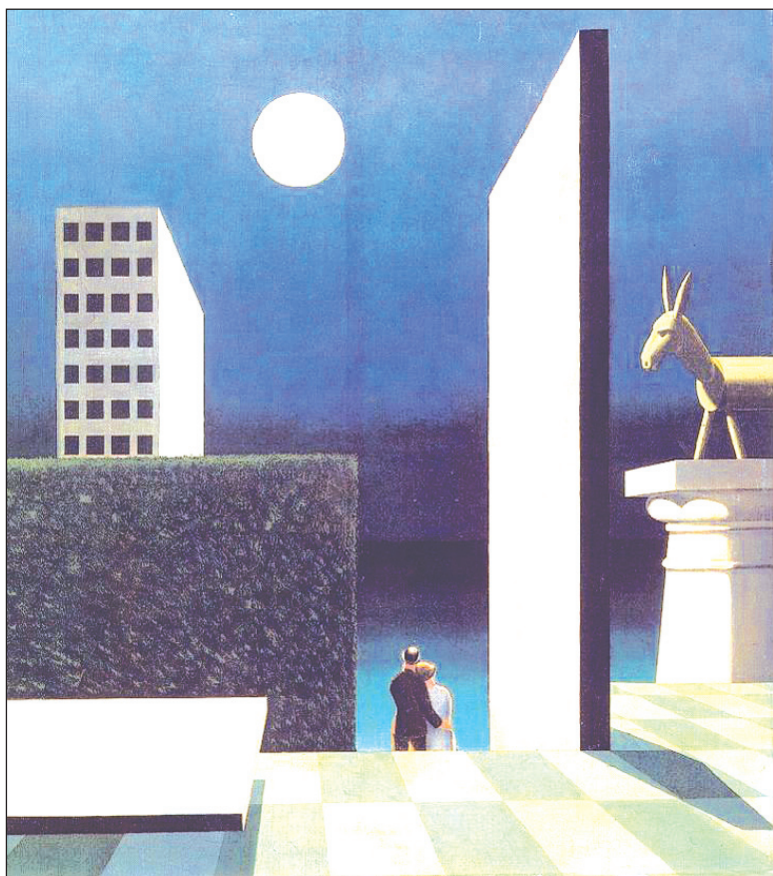
Nem tudom, ti hogy vagytok az újról fogadalmakkal, de én most belevetettem magam egybe, pontosabban mindjárt háromba. Az egyik az, hogy mindennap sportolok valamit, futok, aerobicozok, intervall edzéseket nyomok (mindjárt elmagyarázom), ugrálókötelezek, vagy csak simán rengeteget, de rengeteget sétálok. Persze ezt nem plakátolom ki a ház falára, mert anya rögtön rázendítene, hogy minek akarok így túlpörögni, de szerintem meg nagyon is fontos, hogy megelőzzem a narancsbőrt, meg hogy kondícióm és kiváló állóképességem legyen, mert így majd a betegségek is elkerülnek. Luca egy télen hatszor megfázik, Anettnek a korához képest nagy a feneke, Kata meg egy egész narancsligetet hordoz a combján ennyi évesen! Én olyan szép szeretnék lenni, mint anya, aki mellett apa még mindig olyan büszkén vonul végig a strandon.

Az intervall edzés nem igényel semmilyen eszközt, hiszen a saját test-súlyoddal dolgozol, és az a lényege,

hogy bizonyos ideig végzed a gyakorlatokat, aztán bizonyos ideig szünetelsz. Nagyon kemény és izasztó gyakorlatokat képzeljétek el, a 10-15 perc torna után kapkodom a levegőt rendszeren.

A másik nagy fogadalmam a nyelvtanulás, mert bővíteni kellene a szerb és az angol szókincsemet. Ahogy egyre nagyobb vagyok, a felnőttek is szóba állnak velem, és néha úgy elhadarják a mondandójukat, hogy csak kapkodom a fejemet. Az angolt filmekben keresztül tanulom, az bevált, de a szerbnél ez valahogy nem megy, úgyhogy elkezdtem órákra járni egy tanárnőhöz, meg szerb újságokat lapozgatok.

Hogy mindennap úgy térjek nyugovóra, hogy büszke vagyok magamra, eldöntöttem, hogy mindennap csinállok valami olyat, amivel másoknak teszek jót. Legyen az a házimunka elvégzése, amivel besegítek anyának, ellátogatok az állatkertbe, hogy télen is legyen bevétele az intézménynek, vagy odafigyelek arra, hogy jó jegyeket szerezzek, mert akkor apa peckesen ülhet a szülői értekezleten. Ez a harmadik fogadalmam, amihez a legjobban ragaszkodom.

Bortnyik Sándor: Zöld szamár (1924)

A művész egy sajátos eszményi teret épít fel a festményen, amelynek közepén egy pár látható. A telihold és a szerelmesek mellett egy dór oszlopfejlélen áll szoborként a zöld szamár, amely szatirikus (gúnyos), kissé vicces hangnemet ad az alkotásnak, ellensúlyozva a szentimentalizmust.

EZTFILÓZDKI!

Te mit gondolsz?

Szabolcs egy hatalmas közönségnek tartott bemutatót arról, hogy a repülésnek milyen káros hatásai vannak a globális felmelegedésre. Az előadásában ismertette, hogy a kereskedelmi légitársaságok járatai évente több káros anyagot juttatnak a légkörbe, többet, mint egész Afrika. Továbbá kiemelte, hogy egyetlen interkontinentális repülőút során több szennyező anyag keletkezik, mint amit egy személyautó egy év alatt kibocsát. Ha meg akarjuk menteni a Földet és a jövőnket – mondta Szabolcs az előadása végén –, akkor csökkentenünk kell a légi közlekedést, és más közlekedési formát kell választanunk.

Az előadása végén egy nő a közönségből kérdőre vonta az előadót:

– Úgy láttam, hogy maga is repülőgéppel érkezett a városba. Mi több, ezeket az előadásait a világban ide-oda röpködve szokta tartani. Nem képmutatás ez?

– Nem, mivel az a néhány repülőút, amit én teszek, eltörpül a tömeges utazás mellett. Az évi néhány repülőútnak elhanyagolható hatása van. A felmelegedés elkerüléséhez globális változtatásokhoz, és új hozzáálláshoz van szükség. Ha nem volnék hajlandó repülőre szállni, és ezekre a problémákra rávilágítani világszerte több ezer embernek, semmi hatása nem lehetne a munkámnak.

Te mit gondolsz Szabolcs válaszáról? Képmutatónak tartod, vagy igazat adsz neki?

Szabolcs érvelése szerint sok embert kell meggyőzni arról, hogy változtasson viselkedésén és a közlekedési szokásain. Ha elegendően állnak mellé, akkor elérjük a kívánt hatást. A kollektív erőfeszítés segíthet a helyzeten, nem az egyéni igyekezet.

De van ebben az okfejtésben valami mélységesen nem meggyőző, habár az érvelésbe nehéz belekötni. Szerintem a probléma abban áll, hogy nem helyes olyat tenni, amit másoknak megtiltunk. Valóban kollektív, közös cselekedetek kellenek a globális felmelegedés elkerüléséhez, egyedül nem tudjuk megmenteni a Földet – nem is ebben bűnös Szabolcs. De ha mi magunk nem követjük a tanácsot, amit másoknak adunk, hiteltelenné és képmutatóvá válunk.

Tóth Tamara

Írjatok, jelentkezetek!

Oldalaink nyitva állnak előttetek. Mindegyikhez hozzászólhattok, minden rovatához kérdéssel, kéréssel, javaslattal fordulhattok:

- Küldjétek sok-sok rajzot, fogalmazást, verset a Rügyfakadásba;
- Írjátok meg, mi érdekel legjobban benneteket a történelemmel, földrajzzal kapcsolatban;
- Küldjétek el az iskolátokban, közvetlen környezetetekben történő eseményekről szóló híreket, tudósításokat;
- Adjatok tanácsot Jusztikának;
- Próbáljátok megfejteni a rejtvényeket, fejtörőket;
- Kutassatok és válaszoljatok nyereményjátékunkban feltett kérdésre.

Tegyük közösen olyanná a Jó Pajtást, hogy nektek is, és nekünk is tetszen! Várjuk jelentkezéseketek! Címünk a régi: **Jó Pajtás szerkesztősége, 21000 Novi Sad, Vojvodje Mišića 1.** Az e-mail-címünk pedig a következő:

jopajtas.szerk@magyarszo.rs.

Rügyfakadás

Szabó Lőrinc-est a magyar kultúra napján

Rókus Zoltán és Magyar Zsófia

A nagyvilágban, ahol csak élnek magyarok, megemlékeznek a magyar kultúra napjáról. Óbecsén a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkörben Szabó Lőrinc születésének 120. évfordulója alkalmából január 22-én rá emlékezett Rügyfakadás című összeállítással az óbecsei Magyar Zsófia és Rókus Zoltán, akik a Szabadkai Nép-színház Magyar Társulatának tagjai.

A műsor a Himnusz eléneklésével kezdődött. Ezután Györe Decsov Emese történelem-tanár nő szólott az egybegyűltekhöz.

– Minden nemzet életében vannak olyan napok, olyan események, amelyek meghatározóan hatottak arra a nemzetre. Elmondhatjuk, hogy számunkra az egyik ilyen nap 1823. január 22-e, amikor Kölcsey Ferenc befejezte nemzeti imánkat, és ez a nap 1989 óta a magyar kultúra napja.

Azért tudunk, szeretünk és akarunk emlékezni erre a napra, mert keretet ad szerteágazó kulturális létünknek. Bizonyítja, hogy van eredetünk és létünk, van múltunk, jelenünk, és, ami a legfontosabb, jövőnk.

Kodály Zoltánnak igaza van abban, hogy a „Kultúrát nem lehet örökölni. Az elődök kultúrája egykettőre elpárolog, ha minden nemzedék újra meg újra meg nem szerzi magának.” Pont ezért minden nemzedéknek feladata, küldetése van, amely a megmaradást érinti, a gyarapítást, közvetítést. Kulturális világunk megismerése alaptevékenység kell hogy legyen, öntudatból kell fakadnia, nem pedig kényszerből. Nagy küldetés, de érdemes és felelősségteljes, amelyre a magyar nemzet méltónak mutatkozott és mutatkozik.

Nemzeti imánk egy olyan erős keret, amely nem csak a sporteseményeknek szól, nem csak hivatalból énekeljük el. Szorosan kapcsolódik vallási életünkhöz, de az újévet is a Himnusszal köszöntjük. Ez a meghitt ünnepély ad egy biztos pontot, amelyre a hatalmas, szerteágazó és bimbózó kultúránk méltón támaszkodhat, amelyből táplálkozhat és amelyet támogathat. Egységet teremt, még ebben a furcsa világban is.

Zárszóként kiemelném Wass Albert gondolatát, ami szerint a kultúrát egyszerűen is fel lehet fogni, sallangok nélkül: „A kultúra nem azt jelenti, hogy fogkeféd van és meg tudod indítani a gramofont. A kulturált ember látni és érezni tudja a szépet és a jót.” Kívánom mindenkinek, hogy megtalálja azt a biztos keretet ebben a világban, és teljes lélekkel érezze mindazt, amit Wass Albert gondolatában kifejtett.

Az előadást Magyar Zsófia és Rókus Zoltán állította össze, melyben Szabó Lőrinc költészetéből és szerelmi életéből kaphattunk ízelítőt. A pályakezdő színész nő a költő két szerelmét is megszemélyesítette a darabban.

A *Különbéke*, a *Szégyen*, a *Mondják, hogy szép, Semmiért egészen*, majd a *Lóci óriás lesz* című versét is hallottuk, amelyben a költő a gyerekek iránti szeretetéről vall.

A színészeket vastappal jutalmazta a közönség, és remélem, hogy ezután többen beleolvasnak Szabó Lőrinc életrajzába, műveibe.

Az előadás megvalósítását a Tartományi Oktatási Jogalkotási, Közigazgatási és Nemzeti Kisebbségi – Nemzeti Közösségi Titkárság támogatta.

Koncz Erzsébet

Hogyan lehetsz játékfejlesztő?

Nem elég a jó ötlet, programozni is tudni kell

Bizonyára vannak köztetek olyanok, akik szeretik a videójátékokat. Nem véletlen, hiszen ezek évről évre népszerűbbek. Napjainkban a játék-készítés egy meghatározó iparágga nőtte ki magát, amelyben nagy lehetőségek vannak. Vajon mit kell tenned ahhoz, hogy te is játékfejlesztő lehess? Erre a kérdésre **Rózsa Zsombor**, a szerbiai Logiscool igazgatója adta meg nekünk a választ, akinek nevéhez több társasjáték és vetélkedő is fűződik.

– Ha ma valaki egy számítógépes játékot szeretne készíteni, nem kell megjednie. Könnyebb elsajátíthatjuk ezt a tudást, és jól kereső játékfejlesztők lehetünk. Ehhez nem kell valamelyik nyugati vagy távol-keleti országba költöznünk, mert Szerbia és Magyarország is vezető nagyhatalmak a játékfejlesztés területén. Mi kell ahhoz, hogy jó játékot tervezzünk? Először is programozói tudás, amelyet a gyerekek Szerbiában, például a Logiscoolban tudnak elsajátíthatnak. Ezt követően némi grafikai tudásra is szükségünk lesz és egy zseniális ötletre – mondta lapunknak Rózsa Zsombor.

Rózsa Zsombor

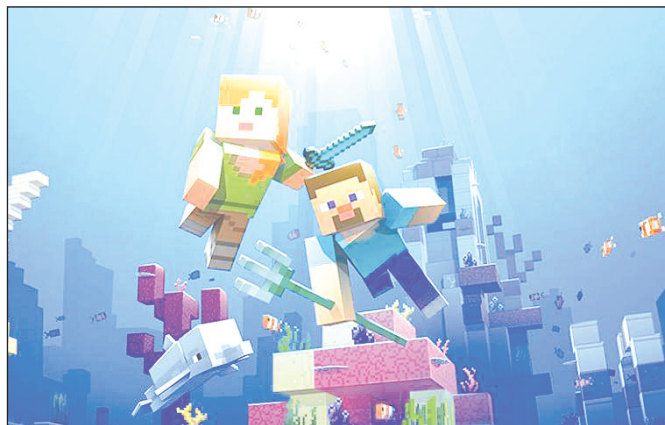
Azt is elmesélte, hogy az első körben az a legfontosabb, hogy kiválasszuk, milyen műfajú játékokat szeretnénk készíteni. A videójátékok kínálata igen széles körű. Nem mindegy, hogy akció-, stratégiai vagy más fajta játékot szeretnénk létrehozni. Az akciójáték kategóriába tartozik például a Fortnite vagy a Cyberpunk 2077. A kalandjátékok közé soroljuk a Subnauticát, az akció-kaland műfajába pedig a The Legend of Zelda. A szerepjáték vagy Role-playing game (RPG) a The Witcher és a Genshin Impact. A stratégiai videójátékok közül megemlíthetjük a Civilization és a Heroes of Might and Magic. A sportvideójátékok is igen népszerűek, például a FIFA vagy az NBA.

– Az is fontos szempont az alkotás útján, hogy hány játékos számára készítünk videójátékot, ebből adódóan megkülönböztetünk egyjátékos (single player) és többjátékos (multiplayer) módokat.

A következő lépés a kialakítás és a tervezés folyamata. Egy játékot először kitalálnak, azaz vázlatosan megalkotják a játék történetét vagy lényegét. (Persze vannak olyan játékok, amelyeknek nincs történeti szála). Ezután következik a videójáték részletes tervezése. Ez után a grafikusok és modellezők elkészítik a játékban látható jeleneteket és modelleket, és úgynevezett textúrát raknak rá, ami megadja a kinézetét. Később a programozók hozzálátnak a játék programozásához. Ha megvan a kész játék, tesztelik az esetleges hibák felderítésére. Ezt általában a QA (Quality Assurance) csapat végzi. Ha ezzel végeznek, kiadják a videójátékot – ismertette Rózsa Zsombor.

Ahhoz, hogy valaki játékfejlesztő lehessen, játszania is kell. Ez azért jó, mert megismerjük, elsajátítjuk a menüket, a történeti szálakat. Ha szemmel játszunk, a rejtett hibákat is felismerhetjük, ugyanis tökéletes játék még nem született.

SzaB

Minecraft

www.usgamer.net

Dungeon Fighter Online

www.onrpg.com

PUBG

www.techradar.com

A 2020-as év legtöbbet játszott játécai:

1. CrossFire – 1 milliárd játékos
2. Dungeon Fighter Online – 700 millió
3. PUBG – 636 millió
4. Minecraft – 600 millió
5. QQ Speed – 510 millió
6. Among Us – 500 millió
7. Mini World – 400 millió
8. Crazyracing Kartrider – 380 millió
9. Fortnite – 350 millió
10. RuneScape – 280 millió

Nem csak a sportban jeleskednek

Négy vajdasági diákot díjaztak a magyarországi *Jó tanuló, jó sportoló* versenyen

A Jó tanuló, jó sportoló elnevezésű pályázatot tavaly nyáron hirdette meg Magyarország Nemzetpolitikai Államtitkársága. A felhívásra olyan határon túli általános és középiskolások jelentkeztek, akik nemcsak kiváló tanulmányi eredményük van, hanem valamilyen sportágban kiemelkednek. Rajtuk kívül az egyetemi és a főiskolai hallgatók is pályázhattak.

Az eredményhirdetésre a virtuális térben került sor, amelyet az érdeklődők a Külhoni Magyarok YouTube-csatornáján követhettek figyelemmel. A videó jelenleg is elérhető és visszanézhető.

A virtuális „díjátadón” elsőként **Potápi Árpád János** nemzetpolitikáért felelős államtitkár köszöntötte a diákokat. Elmondta, összesen 247 határon túli magyar fiatal jelentkezett, és közülük 40 vajdasági tanuló. A pályázók körében a legnépszerűbb sportág a labdarúgás volt, ám sok olyan diák is jelentkezett, aki a síelés, a tenisz, az atlétika, a jégkorong, az úszás és a karate területén emelkedik ki.

A nagy érdeklődésre való tekintettel a szervezők úgy döntöttek, hogy egy-egy határon túli régióban több díjazottat is hirdetnek. A nyertesek 100 ezer forintos pénzjutalomban részesültek.

Karakas Hedvig Európa-bajnok cselgáncsozó is köszöntötte a nyerteseket. Arra biztatta a fiatal sportolókat, hogy továbbra is legyenek kitartóak, céltudatosak, és valósítsák meg álmaikat.

A vajdasági diákok közül a magyarkanizsai **Lengyel Kevin** birkózó, a bezdáni **Kóvágó**

Levente kajakozó, a temerini **Orosz András** asztaliteniszező és a zentai **Pék Zalán** birkózó szerepel a díjazottak között. Az eredményhirdetésekor közzétett videóban mindannyiukról láthattunk egy bejátszást, amelyben a fiúk

sportteljesítményükről, tanulmányaikról és a jövőbeli terveikről is beszélnek. Szüleik, edzőik és tanáraik is mesélnek a diákok kiemelkedő teljesítményéről.

SzaB

Kóvágó Levente

Pék Zalán

Orosz András

Lengyel Kevin

Nyelvünk szépségének megőrzése

Az óbecsei Népkönyvtárban január 26-án megünnepelték a magyar kultúra napját.

Először **Stefaniga Viola**, a Sever Đurkić Általános Iskola nyolcadikosa énekelte a Himnuszt.

Lovas Dijanta, a könyvtár igazgatónöje és Stefaniga Viola

Fenyvesi Szilvia könyvtáros üdvözlő beszédében köszöntötte az egybegyűlteket, szólt a Himnuszról, majd kifejtette, valójában mi is a dolgunk.

– Ugyanaz a mi dolgunk is, mint a szüleinké, nagyszüleinké, dédszüleinké és a többi ősünké volt – továbbadni azt, amit kaptunk. Tekintsük az évszázadokon át továbbadott magyar nyelvet és kultúrát olyan értéknek, amelyet megőrizni erkölcsi kötelességünk! Így teszünk mi ma este itt is, ápoljuk, továbbadjuk, megőrizzük kultúránkat.

Szerda Balázs történész, az önkormányzat kultúráért és civil szervezetekért felelős tagja is elmondta ünnepi köszöntőjét.

A forráshoz csak az árral szemben lehet eljutni címmel **Szilágyi Edit** nyugdíjas jogász irodalmi estet tartott, ő évek óta ápolja hírnevét községünknek, öregbíti kultúránkat. Számos oklevél, érem nemzetközi elismerés bizonyítja ezt. Erről az est folyamán **Jung Matkó Margitka**, az Újvidéki Rádió munkatársa beszélt.

Szilágyi Edit többek között elmondta, állandó feladatuk a nyelv szépségének és tisztaságának megőrzése.

K. E.

Jusztika igazsága

Megfelelési kényszer

Most már tényleg elegendem van! Nem bírom ezt a tempót! Nem tudom mit csináljak! Jól van, mély levegő... Oké, valamennyire sikerült megnyugodnom.

Nagyon ideges vagyok mostanában, mert elkezdődött az iskola. Tele vagyok feladatokkal, és nem tudom beosztani az időmet. Először is: házik, házik és megint csak házik... Az örületbe kerget, hogy ez van az első helyen. Mármost az iskola. Mert ugye, amíg téli szünet volt, jutott időm mindenre. Készültem a zongoravizsgámra, tanultam az edzésekre, saját kis kutatásokat írogattam. Szóval az iskolán kívüli FONTOS tevékenységeimre jutott elég időm. De most... Hiába írok napi tervet, szinte semmit nem ér. Jó, persze azért segít valamit, mert mondjuk nem felejttem el, mit kell aznap megcsinálnom. Igazából azzal van bajom, hogy a sok feladat közül nem tudom eldönteni, melyikkel kezdjem, melyik a fontosabb. Aztán, ha mondjuk úgy döntök, hogy aznap délután a házikat oldom meg és a zongoraleckét gyakorolom, félek, hogy a többi feladatomra nem jut idő. Hogy nem lesz időm még edzés előtt megtanulni a taktikai lépéseket, amiket külön le is rajzolt a csapatnak az edző. Hogy nem fejezem be a kutatásaimat határidő előtt. Hogy aznap nem lesz időm elvégezni a rám szabott házimunkát. Mert igen, ez is fontos, elvégre én írtam a táblázatot, amiben minden családtagnak írja, hogy a ház körüli teendők közül mit kell aznap megcsinálnia. És tényleg, hogy nézne ki, ha pont én húznám ki magam a feladat alól? Szóval így állok mostanában. Ma éppen azért lettem ideges, mert elterveztem, hogy először megírom az iskolában kapott házikat, utána zongorázom, majd dolgozom a kutatásomon. Mivel sok házim volt, mindössze a felét volt erőm megcsinálni. Így inkább leültem zongorázni. Azonban valamiért nagyon nem ment a gyakorlás. Ideges lettem és abbahagytam. Gondoltam, inkább dolgozom egy kicsit a kutatásaimon, majd jobb kedvre derülök. De aztán az sem ment úgy, ahogyan szerettem volna. Közben elrepült az idő, és mennem kellett zongoraórára. Hát, nem volt valami nagy kedvem hozzá, de nem maradhattam ki többször. Az egész téli szünetben csak egyszer voltam, és mindjárt itt a vizsga. Tehát elmentem. Elég jól ment a játék, elégedett voltam magammal, és úgy láttam, hogy a tanárnőnek is tetszett. Sokszor megdicsért, úgyhogy kezdett visszajönni az önbizalmam, amit elvesztettem délután. Aztán egyszer csak olyat mondott, amivel végleg elszúrta az egész napomat:

– Jól van Jusztina, jó lesz ez. Én úgy látom, hogy vagy ötöst fogsz kapni, vagy négyest, attól függ, hogy sikerül a vizsgád.

Négyest? Négyeest?! De hát... Tudjátok én eddig mindig ötöst kaptam a zongoravizsgámra. Soha nem is volt kérdés, hogy milyen jegyem lesz. És most is végig úgy gyakoroltam az egész szünetben, hogy ötöst akarok kapni, mert, ha nem... Mert ha nem kapok jó jegyet, akkor mindenki csalódnai fog bennem. Ha nem kapok ötöst, az azt jelenti, hogy nem vagyok elég jó. Anya az összes vizsgájára ötöst kapott. Én akkor nem lennék olyan jó, mint ő? Azt hiszem, meg akarok felelni az elvárásoknak.

Nehéz dolgok ezek barátaim. Megfelelési kényszer. Szörnyű egy dolog. Most tulajdonképpen miért is fontos, hogy én ötöst kapjak ezen a vizsgán? Miért izgulok ennyire minden vizsga előtt? Kik ezek a tanárok, akik vizsgáztatnak? Miért tartok a véleményüktől? Kérdések, amikre keresem a választ. És nem csak ilyesmin gondolkodom mostanában. Büntudatom van amiatt, amit az előző történetben apáról írtam. Talán kicsit túloztam. Elvégre ő mégiscsak az apukám, akit szeretek. Miért róttam fel neki a hibáit? Nem is volt jogom hozzá. Ti mit gondoltok ezekről a dolgokról? Ha van véleményetek, vagy valami jó tanácsotok, kérlek írjatok nekem! A jusztikamegmondja@gmail.com e-mail-címre mindig várom a leveleiteket. Írjatok bátran! Nagy szükségem van a segítségetekre.

Képzőművészeti sikerek

Kujundzsity Tifani és Berényi Dorina

Vanja Pejic

Crnyakovity Anna

A Portugáliában 21. alkalommal meghirdetett nemzetközi rajzpályázaton sikeresen szerepeltek a szabadkai EmArt műhely növendékei. Vanja Pejic ezüstfokozatú oklevélben részesült, míg Kujundzsity Tifani, Berényi Dorina és Crnyakovity Anna dicséret oklevelet kapott.

Vanja Pejic díjnyertes alkotása

Téli utazás

Nagyon sokszor elgondolkodom, hogy milyen gyorsan elszalad az idő. Mintha csak tegnap lett volna, mikor Ausztria volt az úti célunk.

Vérfagyasztóan fújt a szél, és borzasztó hideg volt. Innen lehetett tudni, hogy búcsúzunk az ősztől, és köszöntjük a telet. Nyugodt tekintettel néztem ki az ablakon. Az ágak jobbra-balra dőltek, a szél pedig szomorúan dalolt. A redőnyök remegtek, a szomszéd ajtaja váratlanul becsapódott. Meg sem lepődtem, hiszen ezek az apró dolgok sugallják, hogy december van. Anya már egy napja lázasan pakolt, mivel várt bennünket Ausztria. A lánykori barátnője és kis családja láttak vendégül bennünket. A gondolat, hogy nemsokára egy szép helyen találjuk magunkat, egyszerűen boldoggá tett. Viszont nem tartott sokáig ez az álom. Anya egy meteorhoz hasonlóan csapódott be a szobámba.

– Holnap korán indulunk, kezdj el te is pakolni! – mondta, és közben szigorúan nézett rám.

Üres tekintettel, némán bólintottam, de anya már a konyha felé vette az irányt. Másnap korán keltünk. A bőröndök a csomagtartóban, anya pedig egy utolsó pillantással búcsúzott a házunktól. El sem hittem, hogy úton vagyunk, viszont nagyon sokáig utaztunk. Amikor beértünk Bécsbe, anyával

boldogan néztünk össze. A karácsonyi díszek és a világítás a mesébe illő volt, de nekünk tovább kellett menni. Egy óra múlva megérkeztünk Felsőőrbe, és egyben az uti célunk végére.

Anyu barátnője egy hatalmas tömbházban lakik. Elég forgalmas hely, hiszen ez a főutca. Már nagyon sötét volt, és csak az utcai lámpák világítottak. A kirakatok pompáztak, a karácsonyi fények pedig idilli hangulatot árasztottak. Mikor beértünk a lakásba, egymás nyakába ugrottunk, majd lefeküdtünk aludni, hiszen már éjfél volt.

Másnap városnézésre indultunk. Ahogy kiértünk, hó köszöntött bennünket. Vásár volt a városban. A rengeteg dísz elkápráztató, a sivalkodó gyerekektől pedig majdnem megsükettem. Hallani lehetett, ahogy a kávézóban az öregasszonyok egy forró tea társaságában beszélgetnek, persze nem magyarul. A távolban a mesés hegyek lenyűgöző látványt nyújtottak. Rohanó városlakók állták el utunkat. Ahogy közeledünk az iskola felé, hatalmas szobrok fogadtak, amelyek egy-egy állatot formáltak. Egyre hidegebb lett, ideje volt vásárolni valamit az otthoniaknak, aztán visszaindulni. Egy barna hajú, alacsony lánynál, aki alig lehet húsz éves, hűtőmágneseket vettünk, egy középkorú férfitől pedig édességeket. Amikor visszaértünk, letanyáztam a kandalló mellé. Anya segített főzni a

barátnőjének, addig számítógépes játékokkal ütöttem el az időt. Az ablakból lehetett látni, ahogy a hó egyre gyorsabban szállingózik. Ebédnél összeülve hangos nevetésre és beszélgetésre figyelhetek fel a tömbház többi lakói.

Felejthetetlen élmény volt ez az egy hét. Remélem, sikerül eljutnom még több csodás helyre.

Balog Virág Írisz, 7. osztály,
Móra Károly iskola, Szaján

Tudósítás Tündérországból

Egy szép tavaszi napon elhatároztam, hogy elmegyek egy tóhoz kirándulni. Rákerestem az interneten, hogy melyik is a legszebb. Egyszer csak rábukkantam a legcsodálatosabbra. Ez a tó Tündérországból volt.

A kirándulás szombaton volt. Anyukám frissen sült pogácsát készített nekem az útra. Bepakoltam a táskámba, és elindultam. A tóhoz egy kis erdőn keresztül vezetett az út. Amint közeledtem, és megpillantottam a tavat, csodálatos látvány fogadott. Mikor odaértem, leterítettem a pokrócomat, elővettem a pogácsát és falatozni kezdtem. Közben nem győztem csodálkozni, hogy körülöttem tündérgyerek szaladgálnak. Amint befejeztem a lakmározást elindultam, hogy körbe sétáljam a tavat.

Az idő nagyon kellemes volt, az örökös tavaszra emlékeztetett. Közben a tó másik oldalán a tündérgyerek szivárványt fontak, amitől elállt a lélegzetem is. Séta közben, ha vettem egy nagy levegőt, nagyon jó illatot éreztem. Illatterhes szellők fújdogáltak a tó körül. Később a távolból arra lettem figyelmes, hogy a domboldalon a tündérek virágnyszolyán aludtak. Ez mesebeli látványt nyújtott a számomra. Mindenkinek csillogott a szeme és boldogságuk határtalan volt. Ez a sok gyönyörű látvány jó érzéssel töltött el. Kellemesen ki is fáradtam ebben a sok látnivalóban, majd lassan hazaindultam. Otthon a szüleim szájtátva hallgatták a tudósításomat Tündérországból.

Este, mikor álomra hajtottam a fejem, előttem lebegett Tündérország a rózsaszín fényében.

Szálás Dorka, 5. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér

Oláh Jázmin, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarakanizsa

Édesapám

Apukámat Vékony Dénesnek hívják. Negyvenkét éves. Magas, vékony, fekete hajú és barna szemű.

Szabad idejében az udvarban tevékenykedik, vagy velünk, a családjával van. Foglalkozása az internettel kapcsolatos. Kedvenc énekesnője Pink. Kedvenc étele a mákos tézsta, kedvenc színe pedig a kék. Nem egy konyhatündér, de ha anyukám nincs itthon, főz valami finomságot.

Sok jó dolgot kaptunk tőle. Ha valami rosszat teszek, nem kapja fel rögtön a vizet, hanem megbeszéljük. Amikor véletlenül összeveszünk, általában elég hamar ki is békülünk. Amiben csak tud, segít nekem, például a tanulásban. Bármikor számíthatok rá. Nagyon sokat segít az egész családnak. Tele van rengeteg meglepetéssel. Amikor vendégek vannak nálunk, megnevezteti őket. Sok szép helyre elvitt már minket.

Azért szeretem őt, mert nagyon jó apuka és tele van sok meglepetéssel.

**Vékony Viola, 5. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

Az iskolák múltja

A nagyszüleim Csantavéren a Néphősök iskolába jártak, mikor annyi idősek voltak, mint most én.

Régen minden más volt. Fapadok voltak. Egyenruhában kellett iskolába járni, az egyenruha egy köpenyből állt, ami alá valójában tetszőlegesen lehetett öltözni.

Szombaton is volt tanítás, illetve karácsonykor, húsvétkor is. A vallás szinte be volt tiltva. Az iskolában nem volt hitoktatás, templomba titokban mentek. A büntetések sokkal keményebbek voltak, ha valaki rosszul viselkedett, elfenekelték, kapott egy pofont, a körmére vagy a tenyerébe csapott a tanár egy pálcával vagy vonalzóval.

Egy teremben majdnem harminc diák ült. Közülük év elején választottak egy-egy tisztaságfelügyelőt minden osztályban. Ő nézte, hogy mindenkin viseli-e a köpenyt, hogy tisztán, ápoltan van-e jelen. A hetes minden órán jelentette a hiányzókat. Nem volt annyi tantárgy, mint most. Eleinte palatáblára írtak, majd később papírra tintával, tollal, valamint cezurával. A tábla, amire a tanár írt régen, fekete volt, csak később cserélték le zöldre. Benn az osztályban tüzeltek a kályhában. Mikor vége volt a tanításnak, gyalog mentek haza.

Régen a tanárok szigorúbbak voltak, de legalább megnevelték a diákokat.

**Kadvány Júlia, 6. osztály,
Október 18. iskola, Zentagunaras**

Apukám

Apukám neve Hatala Róbert. Zentagunarason él, ugyanott, ahol én.

Mezőgazdasággal és állattenyésztéssel foglalkozik, vagyis foglalkozunk, mivel az egész család kiveszi a munkából a részét. Fekete haja van és kék szeme. Középter-

metű. Furcsa és hihetetlen, hiszen lassan ötvenéves és mégsem őszül.

Kicsit mérges ember, de szokott vicces is lenni. Például mikor egyest vittem haza, akkor a másik szülő leszedte volna a fejem, de ő csak annyit mondott, hogy ameddig nem javítok, addig a telefonom nála lesz. Mit ne mondjak, igyekeztem megtanulni az anyagot. Mindenkinek van munkája, és az alól nincs kibúvó, mert apa nem enged. Szereti a focit, ugyanúgy, ahogy én is. A tévében együtt nézzük a focimeccseket. Ha ráér, eljön megnézni és szurkolni a meccsemre. Nem nagyon ér rá, nem tudom megmondani, mikor volt egy olyan hétvége, mikor együtt volt a család. Már szerettem, de most már imádom a motorozást, és ezt neki köszönhettem.

Szeretem és ő is szeret minket, mindig mellettem áll.

**Hatala Flavián, 6. osztály,
Október 18. iskola, Zentagunaras**

Élj okosan

Mi történt ezzel a Planétával?
Nézze a felvételt, ki nem hiszi!
A hegycsúcsokat hó fedi,
És még áprilisban is hó esik.

Plusz harminc fokot mutat a hőmérő,
ilyen meleg már az őszi idő!
Ember, nézz a jövőbe!

Ilyen jövőt szeretnél gyermekeidnek
és családodnak?
Épp ideje, hogy már elővedd
az eszed!

Szennyezett levegőt szeretnél belélegezni,
Káros gázokat szeretnél kibocsátani?
Mivé teszed e bolygó flóráját és faunáját?
Ember várj! Ne szennyezz már!

Szelektív hulladékot gyűjteni,
üveget, műanyagot, konzervdobozt
külön kukába dobni!

Csökkenteni az autók számát,
így lesz tisztább e Föld már.
Használd fel rossz dolgaidat,
kreatív ötleteidnek teret adva.

Ember cselekedj, míg nem késő,
ötleteidet előlása,
élhetővé tudod varázsolni ezt a szép
világot!

**Özvegy Dianna, 7. osztály,
I. G. Kovačić iskola, Szabadka**

Aleksandrović Lara, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Új rekord: 143 műholdat vitt magával a világűrbe egy rakéta

A SpaceX cég Falcon rakétája új világrekordot állított fel: 143 műhoddal a fedélzetén bocsátották fel Floridában.

A korábbi rekordot egy indiai űrjármű tartotta, mely egyszerre 104 szatellitot állított pályára. Az új rekord is mutatja, hogy komoly változás megy végbe az űriparban, ami a korábinál sokkal több szereplő részvételét teszi lehetővé.

A változás a miniatűr, olcsó alkatrészek forradalmának köszönhető, melyek közül sok közvetlenül az okostelefonok és más elektronikus fogyasztási cikkek világából származik. Ez azt jelenti, hogy egyre többek számára elérhető a műholdépítés.

A Falcon a SpaceX tíz saját műholdját is szállította, melyek a globális széles sávú internet biztosítására épülő Starlink telekommunikációs műholdrendszer legújabb darabjai.

A sokféle méretű és formájú szatellit közül a San Franciscó-i Planet cég 48-at küldött az űrbe a Falconnal. Az új küldeménnyel már több mint 200-ra nőtt a cég SuperDove-modelljeinek száma, melyek a Föld felszínét fotózzák naponta, 3–5 méteres felbontással. A SuperDove műholdjai akkorák, mint egy cipős doboz, de a Falcon rakományának többi darabja között voltak kávéfőzőnél alig nagyobb, de puhakötésű könyvnl kisebbek is akadtak.

A nagyobb, utazótáskányi méretű műholdak között számos radart is szállított a Falcon. A radarműholdak hagyományosan több tonnás objektumok voltak, űrbe juttatásuk százmillió dolláros költséget jelentett, ám az új alkatrészek látványosan csökkentették a súlyukat - száz kilogramm alá - és az árukat is. (MTI)

Tojásból frissen kikelt T. Rex-fiókat azonosítottak

A tojásból frissen kibújt bébi Tiranosaurusz akkora lehetett, mint egy közepes termetű kutya – állapították meg skót, kanadai és amerikai paleontológusok.

A skóciai Edinburghi Egyetem kutatói Kanadában és az Egyesült Államokban talált őseleket, egy apró állkapocscsontot és egy karmot tanulmányoztak – olvasható a BBC News honlapján. Háromdimenziós szkenneléssel megállapították, hogy a maradványok egy bébi Tiranosaurusztól származnak. A szakemberek

szerint ezek az első ismert ilyen típusú fossziliák.

Az eredmények azt sugallják, hogy ezek a több mint 70 millió évvel ezelőtt élt teremtmények mindössze 91 centiméteresek lehettek, amikor kibújtak a tojásból, annak ellenére, hogy felnőtként akár 12,2 méter hosszúra és nyolc tonnásra is megnőhettek. A szakemberek becslése szerint a Tiranosauruszok tojásai – amelyekből eddig még egyetlen maradványt sem fedeztek fel – nagyjából 43 centiméter hosszúak lehettek. (Origo)

A T. Rex a kréta végi nagy kihalási hullám idején pusztult ki

Készül az első laptop, ami fényel kapcsolódik az internetre

A tajvani Getac cég néhány hónappal ezelőtt jelentette be, hogy nemsokára piacra dobja azt a laptopot, mely LiFi egységgel lesz felszerelve, így az már nem csak a hagyományos rádiófrekvenciás hálózatokhoz tud majd csatlakozni, hanem a fény hálózatához, a LiFi-hez is. A vállalat azt még egyelőre nem részletezte, hogy pontosan mikortól lehet számítani a megjelenésre (és mennyibe fog kerülni),

de, tekintve, hogy a technológia már készen áll, hamarosan kiderülhet, milyen egy valódi LiFi-s készülék.

A beépített transzmitter (továbbító egység) és a fotodetektor, amely a fényjeleket fogja be, eddig egy úgynevezett dongle-ben, vagyis USB-vel csatlakozó, nagyjából egy megtermettebb pendrive nagyságú eszközben kapott helyett, így amennyiben valaki LiFi kapcsolatot szeretett volna létesíteni annak ezt kellett a laptopjához csatlakoztatnia.

A dongle azonban kieshet a készülékből és ezzel elveszik a jel, márpedig ez munka közben elég kellemetlen lehet.

A fény általi kommunikációs technológiára szakosodott pureLiFi régóta azon dolgozik, hogy ezt a kényelmetlenséget sikerüljön elhárítani az útból, hiszen az egyik oka annak, hogy a LiFi hálózatok nem terjedtek még el világszerte, az az, hogy ahol van wifi hálózat, ott sokkal egyszerűbb ezt a jól bevált és könnyebben elérhető kommunikációs csatornát

választani a felhasználóknak, mint a külön infrastruktúrát igénylő változatot. A cég ezért miniatürizálta az összetevőket, hogy beférjenek a laptopok belsejébe.

A LiFi-t a téves elképzelésekkel ellentétben valójában lehet sötétben vagy nagyon fényes környezetben is működtetni, a pureLiFi elmondása szerint ez 60 luxtól 77 000 luxig terjedő tartományt jelent.

A lux a megvilágítás mértékegysége, azt mutatja meg, hogy egy lumen egy négyzetméteren szétszóródva mennyire világítja be a területet. 60 lux nagyon kevés, az olvasáshoz ajánlott tartomány nagyjából 400 luxnál kezdődik, 77 000 lux pedig egy verőfényes napnak felel meg, egy felhőtlen nyári napon a déli napsütés körülbelül 140 000 lux, de a közvetlen napfény tartománya 30 000 lux körül kezdődik.

A legnagyobb szárazföldi emlős

Ott van a legtöbb elefánt, és állománya is ott gyarapszik, ahol vadásszák

Ma a világon két elefántfaj él, az afrikai és az ázsiai. Az ormányosok közül a régmúltban mamut is járt a földön, de élt észak-afrikai meg a törpeelefánt is. Bár az ember mindig is vadászott az ormányosokra, a fajok kiveszését nem a vadászat számlájára kell írni. A történelemből ismert harci elefántok ugyanis minden bizonnyal a mára kiveszett fajokhoz tartoztak. Az ázsiai elefántnak ma legfeljebb ötvenezer példánya él a természetben, annak ellenére, hogy inkább háziállatként kezelik, és nem vadásszák. Az afrikai elefántra azonban vadásznak, a becslések szerint nagyjából félmillió van még belőle. Ennél a témánál – vadásszák, nem vadásszák – időzzünk el!

Miért vadásszák?

Az afrikai elefántot elsősorban agyara miatt vadászták. Ha elefántcsontot mondunk, az agyarral gondolunk. Ez valójában az állat nagyra nőtt metszőfoga, nem pedig a szemfoga. A ragadozóknak nő nagyra a szemfoguk, az elefánt viszont növényevő. Az elefánt azonban nem csupán a vadászat, sokkal inkább az orrvadászok célpontja volt. A vadászat és az orrvadászat között az alapvető különbség, hogy a vadász nem lövi halomra az állatokat, hanem kizárólag a nagy agyarájú egyedek közül akar kilőni egyet. Egyet! És ez sem sikerül neki mindig. Az orrvadász válogatás nélkül különféle eszközökkel halomra öli az elefántokat, mert nem az agyar mérete, hanem az össztoege érdekli, hiszen azt adja el. A vadász nem ad el semmit, trófeáit féltve őrzi. E két tevékenység között az emberiség túlnyomó többsége nem tudott különbséget tenni. Ennek komoly következményei lettek, sőt vannak is.

Az történet, hogy a megrögzött állatvédők számos afrikai országban kieszközölték a vadászat teljes tilalmát, de ennél többet nem tettek az ügyben. Miután megszűnt a vadászat, elmaradtak a fizető vendégvadászok. Többé nem volt pénz vadőrökre, és a helyi lakosság is munka nélkül maradt. Ezért orrvadászatra kényszerültek. Csakhogy a botcsinálta állatvédőknek nem sikerült mindenütt keresztülvinniük a vadászati tilalmat. Maradtak országok, amelyek saját játékszabályaik szerint továbbra is engedélyezték a szigorúan ellenőrzött, és szakemberek által irányított vadászatot. Aztán valakinek eszébe jutott, hasonlítsák össze, hogyan alakult az elefánt sorsa az egyik meg a másik országokban. Hús év alatt alapos megfigyelés alatt tartották mindkét vidék állatállományának alakulását. És különböző dolgokra figyeltek fel... Elmondjuk.

Kenyában például, ahol teljes vadászati tilalom volt érvényben, hús év leforgása alatt az állatállomány 83 százaléka eltűnt. A vadászok által leadott egyetlen puska lövés nélkül. Az állatok 83 százalékának az eltűnése azt jelenti, hogy 100 állatból csak 17 maradt.

A legenda szerint a kürt Lehelé volt, de tény, hogy elefántcsontból készült

Ezzel ellentétben Namíbiában – ahol mindig is engedélyezett volt a szigorúan ellenőrzött tervszerű vadászat, a vadgazdálkodás pedig szakemberek felügyelete alatt tudományos alapon történt – a felmérés szerint az állatok száma 400 százalékkal nőtt! Ez azt jelenti, hogy a 100 állatból hús év alatt 500 lett.

Nem árt tudni, hogy Afrika kegyetlen éghajlatában fokozott figyelmet kell szentelni az állatok védelmének. Éppen ezért az időszakos folyókön tározókat meg vízgödöröket alakítottak ki, kutakat fúrtak, inséges időkben pedig távoli vidékekről szállítják nekik a szénát. Mindezt nem az állatvédők, hanem a vadászszervezetek teszik. És ki kell mondani: az orrvadászokkal sem bánnak kesztyűs kézzel.

Az elefántok száma 8000-ről 32 000-re, az orrszarvúké 1000-ről 8000-re, az oroszlánoké 1500-ről 4000-re nőtt...

De nemcsak Namíbiában érvényesek ezek a játékszabályok, hanem Angola, Zambia, Zimbabwe és Botswana területén is. Ezek az országok hozták létre a világ legnagyobb vadvédelmi területét, amely 440 000 négyzetkilométeren terül el. Szerbia területe 88 361 négyzetkilométer. A terület kialakításában nagy szerep jutott a hivatásos vadászok szövetségének.

Buzás Mihály

Jó tudni

Egy kifejlett elefántbika marmagassága meghaladja a három métert, súlya pedig a hét tonnát.

Az elefánt hús–harminc évesen válik ivaréretté, és akár hetven évet is élhet.

Legtöbbször egy utódot hoz a világra.

Egy kifejlett elefánt 200 kiló növényi eredetű táplálékot fogyaszt naponta.

Elefántcsontból szobrok, ékszerek, papírvágó kések, evőpálcikák, pecsétnyomók stb. lábából papírkosár és esernyőtartó készül. Mindezt másból is el lehet(ne) készíteni.

A ravasz róka és az oktondi jaguár

A róka meg a jaguár ősidők óta ellenségek voltak. Talán már nem is tudták, hogy miért is haragszanak egymásra, de így volt ez már apáik, nagyapáik, dédapáik idejében is, hát miért lenne másként hőseink életében? Örök vetélkedésben éltek, mindegyik túl akart járni a másik eszén. A jaguár a fogát fente a rókára, az pedig újabb és újabb cselte eszelhetett ki, hogy túljárjon ellensége éberségén. Történt egyszer, hogy a tikkasztó nyárban kiszáradtak a patakok, egyetlen kis forrásban csörgedezett az éltető víz. Az egész vidékről odajártak inni az állatok.

– Most végre elkapom a nagyokost – örvendezett magában a jaguár.

– Letelepszem a forrás mellé, és megvárom, amíg megszomjazik.

No, nem kellett sokáig unatkoznia az őrhelyén, kisvártatva fölbukkant a róka. Csakhogy őkelme igen óvatos, mielőtt még a forráshoz futott volna, alaposan körül kémlelt, és fölfedezte az őrködő jaguárt. Vissza is fordult nyomban. Tanakodott, hogy mitévő legyen, hogy szedje rá az ellenségét. Ahogy így morfondírozott magában, arra jött egy asszony, fején egy köcsög mézzel. A rókának se kellett több, gyorsan előre szaladt az ösvényen, aztán végigvágódott az úton, és halottnak tette magát.

Amikor az asszony odaért, szépen kikerülte és ment tovább. Erre várt csak a róka. Talpra szökött, és uszgyi, futott előre. Mikor már jó darabot haladt, megint csak kifeküdt az útra, s úgy tett, mintha megdöglött volna. Hát az asszony újfent csak kikerülte, és folytatta az útját. A róka feltámadt, szedte a lábát, ahogy csak bírta, és harmadszorra is elterült az ösvényen. Látja az asszony a döglöttnek hitt állatot, és csodálkozik nagyon, ugyan mi ütött errefelé a rókákba, hogy halomra döglöttek?

– Ha fölszedtem volna a másik kettőt, most itt a harmadik, ezeknek a bundája már sokat érne – okoskodott magában. Azzal letette a földre a mézzel teli köcsögöt és sarkon fordult, s a másik két állattetem keresésére indult. Erre várt csak a róka. Kapta a köcsögöt, a bundáját bekente a mézzel, majd telis, de teli ragasztgatta zöld levelekkel.

– Na, most ismerjen föl az a híres jaguár! – és meg sem állt a forrásig. Nagyokat kortyolt a vízből, ám mohóságában egyre beljebb lépdelt, a méz meg leázott, s a levelek sorra lepotyogtak róla. Erre aztán már felfigyelt a jaguár is, és nem kellett sok ész hozzá, hogy a zöld töviskes állatban felismerje róka komát. De a róka sem volt rest, elinalt, mielőtt a jaguár rávetette volna magát... Szegény rászédett jaguár meg üldözőbe vette, követte a nyomát árkon, bokron át. Csakhogy a rókának éles a szaglása, kiváló a hallása, s a léptek nesze és a jaguár bundájának a szaga mindig elárulta üldözőjének a közeledtét. Belefáradt hát a jaguár a hiábavaló hajkurászásba és új cselhez folyamodott:

– Halottnak tettem magam, halálom hírére összesereglenek majd az állatok, biztosan a róka is köztük lesz, de akkor már nem menekül többé! A gondolatot tett követte. Hamar híre is ment a vidéken, hogy szegény jaguár kimúlt. Az állatok mind ott tülekedtek a barlangja előtt, hogy a saját szemükkel győződjenek meg róla. Jött a róka is. Ám ezúttal is elővigyázatos maradt. Megállt a barlang nyílásában s elkiáltotta magát:

– Tüsszentett már?

Az állatok igen elcsodálkoztak ilyen képtelenség hallatán, de a róka egyre csak bizonygatta, hogy a döglött jaguárok mindig tüsszentenek egyet. Hallotta ezt a mi hőszünk is, gondolkodás nélkül egy nagyot tüsszentett, csak hogy bizonyítsa, már igazán nem él. Erre várt a róka, és csoda-e, ha nem befelé, hanem kifelé szedte a lábát? A jaguárnak pedig nem maradt más hátra, mint hogy beismerje magának, hogy most is csúnyán túljártak az eszén.

A róka és a kacsák

Egyszer a róka séta közben a tópartra ért. A tóban kacsák úszkáltak. Amint meglátta a róka a kacsákat, mindjárt kacsapecsenyére fájt a foga. Gondolkozott, hogy foghatna meg csak egyet is. Tudta, hogy a kacsák nagyon kíváncsiak, bekiáltott nekik:

– Gyertek csak közelebb, majd szép mesét mondom!

– Halljuk mi innen is – felelték a kacsák –, csak mondjad!

– De messze vagytok ám, nem tudok akkorát kiáltani. Jöjjen ki közületek egy, annak majd a fülébe súgom, az azután elmondja a többinek. De okos jöjjen ám ki, mert mind okosnak tartotta magát, a róka azután, amelyik legközelebb volt hozzá, megfogta, a többi pedig szétrebbent.

Ted Hughes: A Vasember

(Részlet)

A Vasember fellépett a sziklára. Milyen messziről jött? Senki nem tudja. Honnan jött? Senki nem tudja. Hogyan keletkezett? Senki nem tudja.

A Vasember egészen a sziklatető peremén állt, a sötétben. Háznál is magasabb volt.

Vasujjai között füttyült a szél. Nagy vasfeje, amely olyan alakú volt, mint egy szemetes-vödör, de akkora, mint egy hálósoba, lassan jobbra fordult, lassan balra fordult. Vasfüle is forgott, egyik irányba, másik irányba, a tengert hallgatta. Szeme előbb féhéren izzott, mint egy autó fényszórója, aztán vörösen, infravörösen. A tengert fürkészte. A Vasember soha nem látta még a tengert.

Ingadozott a hátába fújó erős szélben. Előredőlt a magas szikla peremén.

Jobb lába pedig, hatalmas jobb lába, felemelkedett, elindult előre, kifelé az űrbe – a Vasember előrelépett, le a szikláról le a semmibe. BUUMMM!

A Vasember Lebukfencezett a szikláról, fejfelé.

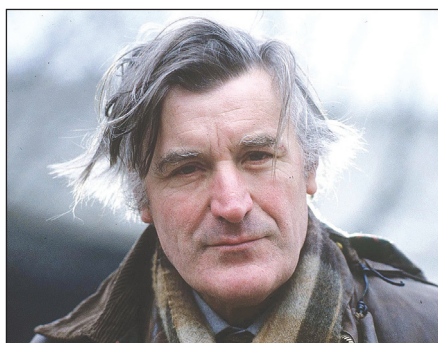
BUMMM! BUMMM! BUMMMM! Lassan esett szikláról sziklára, szirtről szirtre, és újra és újra odaütődött.

Leesett a vaslába.

Letörött a vaskarja és a karjáról a keze is.

Leesett nagy vasfüle, és kiesett a szeme.

Leesett nagy vasfeje.

Ted Hughes

Szétesett minden egyes testrésze, külön-gurult, ütközött, ugrált, csattant, le egészen a mély, sziklás partig.

Néhány szikla is leesett vele együtt. Aztán csönd. Csak a tenger hangja, ahogy a köves partot ostromolja, ahol szanaszét hevertek a Vasember diribdarabjai, csendesesen, mozdulatlanul.

Csak az egyik vaskéz, amely egy partra mosott, öreg, homok koptatta tengerészbakancs mellett hevert, mozgatta még egy darabig az ujjait, mint valami hátára esett rák. Aztán mozdulatlanul hevert.

Miközben a csillagok tovább köröztek az égen, a szél tovább ráncigálta a szikla tetején növő fűvet, a tenger tovább tajtékzott és dübörgött.

Senki sem tudta, hogy a Vasember leesett.

Elmúlt az éjszaka.

Épp hajnal előtt, amikor a sötétség kékre változott, és a sziklák formái elváltak egymástól, két tengeri sirály repült át rikoltozva a szirtek felett. Leszálltak egy homokfoltra. A sziklán, a fészekben két fiókájuk volt. Most táplálékot kerestek. Az egyik sirály felszállt. – Aarrk! – Észrevett valamit. Alacsonyan repült a hegyes sziklák felett. Leszállt, felkapott valamit. Valami fényes, kelek, kemény tárgyat, a Vasember egyik szemét. Odavitte a párjához. Mindketten jól megnézték ezt a furcsa valamit. A szem meg őket figyelte. Jobbra-balra gurult, és először az egyik sirályt nézte meg, azután a másikat. A bámuló sirályok azt hitték, valami furcsa kagyló, amely a héjából les ki rájuk.

Aztán a második sirály szállt föl, repkedett körbe, ereszkedett le, és kapott fel valamit. Valami különös, nehéz tárgyat. A sirály alacsonyan repült, lassan, a súlyos tárgyat magával vonszolva, végül leejtette a szem elé. Ennek az új valaminek öt lába volt. Mozgott. A sirályok azt hitték, valami furcsa rák. Azt hitték, egy különleges kagylót meg egy különleges rákot találtak. Nem tudták, hogy a Vasember szemét és a Vasember jobb kezét találták meg.

Ahogy azonban a szem és a kéz összekerült, a szem ránézett a kézre. Kék fényvel izzott. A kéz felállt három ujjára meg a hüvelykjére, mutatóujját pedig behajlította, mint valami hosszú kampót. Körbetapogatódozott, megérintette a szemet. Diadalmasan felkapta, és bedugta a középső ujj alá. A szem a mutatóujj és hüvelykujj közül kukucskált ki. Most már látott a kéz.

Körülnézett. Aztán előre pattant, és merev, előreálló ujjával megbökte az egyik sirályt, majd odaugrott a másikhoz, és azt is. A két sirály ijedt rikoltással repült fel a szélbe.

A kéz lassan kutatva kúszott a köveken. Hirtelen előreszaladt, valamit megragadott, és elkezdte rángatni. A tárgy azonban be volt szorulva két szikla közé. A tárgy a Vasember egyik karja volt. Végül a kéz eleresztette a kart, és elkezdett ide-oda szaladgálni a sziklák között, míg végül megállt, és könnyedén megérintett valamit.

Ez a Vasember, nem az a Vasember

Eheti Iránytűnkben közölt könyvrészlet címe talán kicsit megtévesztő, néhányan bizonyára a Marvel-képregények és -filmek univerzumának hőisére asszociáltak. Ted Hughes 1968-ban megjelent könyve műfaját tekintve sci-fi, tehát tudományos fantasztikus szöveg, és bár felénk kevesebben hallottak róla, hőse az irodalom egyik legmáradandóbb „szörnyetege”.

A sci-fi regényekkel gyakran mesélik, hogy elavulttá válnak, porosnak érezzük őket. Főként azoknál a szövegeknél tapasztalhatjuk ezt, amelyek nem saját univerzumot teremtenek, hanem a mi világunk elképzelt jövőjét rajzolják meg. A Vasembernek is vannak elemei, amelyeket szokatlanul érzékelünk, de a könyv egészében mégis megszólít bennünket. Talán ez a kortalanság az egyik értékmérője az irodalmi remekműveknek.

A részlet alapján is érzékelhető már a szöveget átható költőiség (Ted Hughes költő és Pilinszky János egyik angol fordítója volt), misztikum, és az, hogy bizonyos kérdéseket

nyitva hagy az elbeszélő. Nem véletlenek ezek a kihagyások, elhallgatások, ugyanis az író azt szeretné: arra figyeljünk, amiről ez a könyv valójában szól. Ahogyan haladunk előre a történetben, a traktorokkal, régi roncsokkal táplálkozó Vasember és a vele barátságot kötő fiú megmutatják, hogy milyen fontos az ismeretlent kíváncsisággal és képzelőerővel megközelíteni: csakis ezen keresztül válhatott a Vasember is az emberiség ellenségéből a Föld bajnokává.

Herédi Károly

Új arcok Bácskában – az őseink

Elnéptelenedett ez a vidék 1541 és 1699 között, amíg az oszmán-törökök a mai Vajdaság területén tanyáztak. Mindennek a kettős adóztatás volt az oka, vagyis az, hogy a törököknek és a magyaroknak is kellett adózni. Az 1697-es zentai csatát követően szabadult fel a török uralom alól a mai Bácska. Ekkor főleg szerbek lakták ezt a vidéket, magyarok csak nagyon kevesen voltak. A törökök káoszt hagytak maguk után: parlagon hagyott földek, lerombolt falvak és városok terültek el egész Bácskában.

Mi a parlagon hagyás?

Ez egy mezőgazdasági fogalom. Akkor szokták használni, amikor egy termőföldnek szánt területet nem használnak ki és nem vetnek bele haszonnövényeket, például búzát.

A Tisza mentén települések jöttek létre még a török fennhatóság alatt, ezeket 1699-ig főleg szerbek lakták. Ilyen volt a mai Magyarakaniza, Ada, de Zenta is. 1751-ig, a határőrvidék megszűnéséig része voltak ezek a települések. A szerb lakosság, miután megszűnt a határőrvidék, átköltözött Bánátba, de többen Moszkva környékére vándoroltak.

Mi a határőrvidék?

A határőrvidéket a történelem során több alkalommal létrehozták és a helye mindig az országhatár változásától függött. Rendszerint katonák védték ezeket a területeket és egyben az országhatárt is, különlegesen irányított terület volt ez a Magyar Királyság belül.

Mária Terézia

A nemesek rangjai

A nemeseknek több rangjuk volt. Általában a kispnemesek voltak azok, akik a középnemeseknek szolgáltak, kevés birtokuk volt és kis gazdaságuk. A középnemeseknek több birtokuk volt, több esetben saját hadseregük, és ők a főnemeseknek is szolgáltak. A főnemesek voltak az ország főméltóságai.

Mária Terézia idején Bácskába főleg németek és felvidéki (ma Szlovákia) magyarok és szlovákok érkeztek. Egy előző számban írtam a Gombos családról is, ők is Felvidékről származnak. Felvidék vármegyei kézenfekvő megoldásnak bizonyultak, hiszen ezeket a helyeket nem érintette a törökök elleni harc, ezért voltak olyan vármegyék ahol túlnépesedés volt. Az itt élő nemeseknek földet ígértek a Bácskában és több esetben a velük élő jobbágyokat is magukkal vitték. Ilyen például Nemesmilitics, ahova több nemesi család költözött. Ezek általában kis- és középnemesek voltak. Nemesmilitics falu neve is erről áruklódik a nemes-ből, mint rangból áll és a militicsből, ami katonát jelent.

Nemcsak a nemeseknek, hanem az egyszerű embernek is előnyére vált, ha az elnéptelenedett Bácskába költözött. A német polgároknak például több évig nem kellett adót fizetniük és házat is kaptak a választott településükön. Míg a németeket több esetben kész házak fogadták, addig a magyarok és a szlovákok nem voltak ilyen szerencsések. Az elnéptelenedett városokban, falvakban sokszor saját maguknak kellett felépíteniük a házaikat. Az adómentesség nekik is járt, de sokkal rövidebb ideig. Ez azért is volt, mert a Magyar Királyság ekkor már régóta része volt a Habsburg Birodalomnak, akik németek voltak. Ezért a német uralkodónak is nagyobb érdeke volt, hogy a német lakosságnak több kedvezményt adjon, mint a többi nemzetiségnek. Az első betelepítési hullám 1750 környékén történt. A következő részben a kunok és jászok betelepüléséről olvashattok.

Németh Klaudió

Eisenhut Ferenc: Zentai csata

A Sebhelyes Arcú veszélyes élete

Az Otto Skorzenyről szóló történetekben gyakori a „talán, állítólag, a szóbeszéd szerint...”

Annak ellenére, hogy ősei lengyelek voltak, Otto Skorzeny a németek oldalán harcolt a második világháborúban. Magas, testes, izmos alkatú volt, csaknem két méter magas, nyugtalan természetű és kalandvágyó. Már egyetemista éve alatt is számos balhéba keveredett. Az arcának bal oldalán éktelenkedő hatalmas forradásokat – állítólag – párbajban szerezte. Skorzenyvel kapcsolatban ugyanis annyi mendemonda, összeesküvés-elmélet, legenda, ködösítés került forgalomba, hogy még elhalálzásának módja és éve sem biztos.

Hírnevet viszont hiteles akcióval szerzte. Olaszország kapitulációja után a diktátor Mussolinit letartóztatták. Hitler azonban ki akarta szabadítani szövetségesét. Ennek végrehajtásával Skorzenyt bízták meg. Az olaszok ezt megsejtették, ezért a foglyot gyakran áthelyezték. Ennek ellenére a németek kinyomozták, hogy a Gran Sasso hegységben egy szállodában tartják, nehezen megközelíthető helyen. Skorzeny azonban légi felvételek alapján tervet kovácsolt a kiszabadításra. A szálloda közelében volt egy tisztás, amelyre leszállhattak a vitorlázórepülő. Az akció több ponton is kockázatos volt, sőt maga Skorzeny hősködése még veszélyesebbé tette. Végül annak köszönhetően sikerült kiszabadítani Mussolinit, hogy az olasz egységek parancsnoka nem engedte meg katonáinak, hogy lőjenek a támadókra. Ennek véletlenül jól sikerült akciónak köszönhetően Skorzeny katonai berkekben nagy hírnévre tett szert.

Nevéhez fűződik Horthy Miklós fiának elrablása is. Horthy ugyanis különbékét akart kötni a szövetségesekkel, hogy kiléphessen a háborúból. Az ifjabb Horthy Miklós elrablása és az idős kormányzó megszarolása aligha nevezhető

Középen Skorzeny távcsővel a nyakában, fekete kabátban, kalappal a kiszabadított Mussolini

katonás cselekedetnek. Csakhogy Skorzeny számára nem a katonáskodás volt a fontos, hanem a veszélyes életforma. Aztán kapott abból is. 1944 májusában azzal a feladattal osztották be a drvari rajtaütést végrehajtó ejtőernyősök közé, hogy fogja el Titót. A partizánok azonban kiszúrták, mi készül, Titót kimenekítették, a németek pedig a nehéz terepen olyan harcokba keveredtek, amilyenekkel nem számoltak. Alaposan elverték rajtuk a port, a németeknek 213 halottja és 881 sebesültje volt, 51 katonájuk pedig eltűnt. Ezt Skorzeny aligha rakta kirakatba. Ugyanakkor nevéhez fűződik Claus von Stauffenbergnek, a Hitler elleni sikertelen merénylet elkövetőjének az elfogása. Csak éppen az nem világos, mi volt abban a nehéz.

A háború vége felé Skorzenynek volt egy ötletes húzása, amikor az ardennei csata idején amerikai egyenruhába és angolul beszélő német katonákat szivárogtatott be a szövetséges vonalak mögé. A háború után emiatt bíróság elé állították, mert ezt háborús bűnnek minősítették. Skorzenyt az mentette meg, hogy az egyik amerikai tábornok kijelentette, ők is küldtek harcra német egyenruhába öltözött amerikaiakat. A vádat ejtették, de a tettes maradt a börtönben. Aztán megszökött. És ekkor kezdődött életének azon kalandos szakasza, amely a „talán, állítólag, mesélik”-re épül.

Például – állítólag – maga Skorzeny mesélte, hogy Hitler nem lett öngyilkos abban a bizonyos bunkerben, hanem éppen ő szervezte meg kimenekítését a körülzárt Berlinből. Repülő vitél onnan, amelynek pilótája nő volt.

Skorzeny kezdetben Spanyolországban tartózkodott – élvezte Francisco Franco spanyol diktátor védelmét –, onnan Argentínába távo-

zott. Ott Juan Perón miniszterelnök tanácsadója volt, mások szerint feleségének, Evita Peronnak a testőre... meg – állítólag – valamivel több is annál. Nasszer egyiptomi államfőnek is – talán – tanácsadója volt.

Dolgozott az izraeli titkosszolgálatnak. Éppen egy náci alkalmaztak volna? A szóbeszéd szerint azzal bízták meg, ölje meg Heinz Krug német fegyverszakértőt, aki valami bődületes ágyúféleséget tervezett arab megrendelőnek. Krugot valóban megölte valaki.

Skorzenynek kellett volna megölnie – vélik – a teheráni konferencián Sztálint, Rooseveltet és Churchillt. Mindhárom egyszerre? Igen – mesélte állítólag éppen Skorzeny –, de akkor fontosabb feladatot kapott. Ennél is fontosabbat? Igen! Tengeralattjáró szállította New Yorkig, hogy ott megölje Nikola Teslát. Azt mesélik, Skorzeny állította, ő ölte meg Teslát. Sőt a hotelszoba páncélszekrényéből kiválogatott és elvitt bizonyos dokumentumokat. Mármost Skorzeny „válogatott” Tesla dokumentumaiban? Erről csak annyit, hogy a bécsi műszaki főiskolán gyűjtött volna elegendő ismeretet ahhoz, hogy az emberiség története egyik legjelesebb koponyájának dokumentumaiból „válogasson”? Ezzel az erővel mondhatta volna, van egy eladó hegyoldala, azonnali elvitellel.

Skorzeny 1975-ben halt meg Madridban. Állítólag, talán... Mert azt mesélik, hogy valójában csak 1999-ben halt meg. Aki állítja, arra hivatkozik, hogy hamvait ő szórta szét. Felismerte volna hamvai alapján?

Tény viszont, hogy Skorzeny írt egy könyvet Éljen veszélyesen! címmel. Ha az elmondottaknak fele is igaz, szót fogadott önmagának.

Otto Skorzeny

Hamarosan szörnyek között

Nemrég a Godzilla vs. Kong című film ígéretes beharangozója jelent meg, amelyből az szűrhető le, hogy a két szörny hatalmasabb és erősebb lesz, mint valaha. Habár sokan arra számítottak, hogy a koronajárvány miatt a film bemutatója elhalasztódik, továbbra is úgy áll, hogy március 26-án jelenik meg hivatalosan. A film a 2019-ben bemutatott Godzilla II. – A szörnyek királya, valamint a két évvel korábban megjelent, Tom Hiddleston főszereplésével készült Kong: Koponya-sziget filmek folytatása. Ez lesz valójában a 36. Godzilla- és a 12. King Kong film. Az ígéretes filmben egy ígéretes tehetség is szerepel, Millie Bobby Brown, akit a Godzilla 2.-ban is láthattunk, ahogyan Madison Russellt formázza meg. Tulajdonképpen ő az egyik főszereplő és a Godzilla 2. volt az első egész estés filmje.

Enola Holmes

Eleven a Stranger Thingsben

Egyszer nem is oly régen...

Millie Bobby Brown Spanyolországban, Marbellában született 2004. február 19-én. Három testvére van, egy bátyja, egy nővére és egy húga. A szülei angolok, így négyéves korában Angliába költöztek, újabb négy év múlva pedig Amerikába. Úgy tudni, most is itt van, a filmes karrierje beindulása óta a két ország között ingázik. Sokan megjegyzik, hogy jól beszél amerikai akcentussal. Az elmondása szerint ezt a Disney-sorozatokat nézve sajátította el. Érdekesség, hogy a születésekor részleges halláskárosodást diagnosztizáltak nála, amely az évek során tovább súlyosbodott, végül egyik fülére részben megsüketül. A lányra korán felfigyeltek a filmes szakmában és a szülei is támogatták a színészi törekvéseit. Kezdetben sorozatokban jelent meg. Elsőként az Egyszer volt, hol nem volt Csodaországban című sorozatban fiatal Alice-ként. Ezek után láthattuk az Intrudersben, valamint az NCIS, a Modern család és Grace klinika egy-egy részében is.

Rövid haj, hosszú haj

A Duffer fivérek által kreált Stranger Things sci-fi, horror, misztikus sorozatot 2016-ban kezdte el sugározni. A sorozat nagy népszerűsége és óriási rajongótáborra tett szert, egyesek szerint máris kultikus. Az egyik fő karaktere Eleven, akit Millie Bobby Brown alakít. Eleven valódi neve Jane, telepátikus és pszichokinetikus képességekkel rendelkezik. A kritikusok dicsérettel illették a fiatal színésznő játékát, számos díjat kapott érte, sőt még Emmy-díjra is jelölték. A Duffer testvérek úgy gondolnak vissza, hogy Eleven karakterének meghallgatása volt a legnehezebb, mert maga a figura nem egy szószátyár. Olyan színésznőt kerestek, aki erősen tudja közvetíteni az érzelmeiket. Az elmondásuk szerint Millie Bobby Brown ezt jól teljesítette, közben láttak benne valami furát és kísérteties, ami miatt rá esett a választás. Az eredeti terv az volt, hogy megemmisítik a karaktert, de annyira népszerű lett, hogy ezt mégsem tették meg. A figura kedvéért Millie-nek le kellett vágnia

a haját. Először nem akarta, de ígért mondtott miután meglátta Charlize Theron, Furiosa imperátorként a Mad Max – A harag útja című filmben. Most már ő is tudja, hogy nem a haj számít, egyébként is, tavaly szeptemberben ismét hosszú hajjal láthattuk az Enola Holmes című filmben. Ahogyan a címből kiderül, a filmnek van köze Sherlock Holmeshoz, annak szintén briliáns húgára koncentrálnak, míg a detektívzenesi szerepében Henry Cavillt láthatjuk. Millie Bobby Brown azt mondta egy interjúban, hogy csak egy filmben gondolkodott, de annyira megszerette a karaktert, hogy most már arra vágyik, legyen folytatása. Erre van esély, hiszen a film túlnyomórészt jó kritikákat kapott és a nézők is szeretik.

Millie Bobby Brown mindeközben modellkedik és szerepel videóklipekben is. A fiatal színésznőre sokan felfigyeltek, nemrég megjelent egy érdekes videó, amelyben azt láthatjuk, hogy mennyire jól festene fiatal Leia hercegnőként egy Star Wars filmben.

Összeállította: L. M.

Összehasonlítás Leia hercegnővel

RÚZSA MAGDI IS DÍJAT KAPOTT

Nemrég ötödik alkalommal adták át a Petőfi Zenei Díjakat, ezúttal a járványügyi helyzet miatt nem nyári időpontban, fesztivális hangulatban, hanem közönség nélkül, stúdióban, de mégis ünnepélyesen. Egyesek tudták, hogy díjazottak lesznek, másokat ez meglepetésként érte. Tarolt a Bagossy Brothers Company, ez az együttes lett az év zenekara, az év videóklipje a Visszajövök című dalukhoz készült, az év férfi előadója pedig Bagossy Norbert. Rúza Magdi is díjat kapott, ő az év női előadója. Az év akusztikus koncertjét Demjén Ferenc adta, az év dala pedig Rác Gergő és Orsovai Reni Mostantól című duettje. Az év felfedezettje a Tortuga, az életműdíjat Charlie-nak ítélték oda, az év dalszövegírója Molnár Tamás lett, az év gitárosa Madarász Gábor, az év ütőhangszerese Bánfalvi Sándor, az év billentyűse pedig Lepés Gábor.

SIKERES ROCKER NŐK

A She Rocks Díjat 2012-ben azért hozták létre, hogy a figyelem a nők érdemeire is jobban irányuljon. A díj számos területet érint, köztük a zeneit is. Nemrég átadták az idei díjakat, amelyet ezúttal is számos híresség vehetett át. Egyikük a gitárvirtuóz Nancy Wilson, aki a nővérel, Ann Wilson énekesssel a hetvenes években vált népszerűvé a Heart együttes tagjaként. A Heart számos ismert dalt készített, köztük a Barracudát, amely filmekben is hallható. Díjat kapott Cherie Currie is, aki a hetvenes években a The Runaways énekeseként lett ismert. A feloszlás után sikeres karriert futott be az együttes két gitárosa, Lita Ford és Joan Jett, utóbbit jól formázta meg Kristen Stewart a zenekarról szóló filmben. Díjazott lett a The Go-Go's is, akik a nyolcvanas években értek el nagy sikereket, de még mindig zenélnek. Nem utolsósorban pedig díjat kapott Amy Lee is, aki az Evanescence énekesnőjeként vált ismertté. Az Evanescence új lemeze The Bitter Truth címmel március 26-án várható.

NEM TÉTLENKEDETT

Slash-t a világ egyik legjobb gitárosaként tartják számon, a Guns N' Roses tagjaként vált ismertté, de az elmaradhatatlan cilinderével is felhívta magára a figyelmet. A járványhelyzet persze őt sem kerülte el, de ettől nem tört le. Alkotásra használta az időt. Egy interjúban azt mondta, hogy nagyon elfoglalt volt, és tulajdonképpen élvezte az otthon töltött időszakot, mert a kreativitásnak szentelhetette. Úgy tudni, sok dalt írt, amelyekből összeállhat újabb zenekara a Myles Kennedy & The Conspirators következő lemeze, de állítólag az újból koncertező Guns N' Rosesnak is írt dalokat. A Guns N' Roses legutóbb 2008-ban adott ki albumot, ebben Slash már nem is vett részt.

AZ ELSŐ BUBORÉKKONCERT

Amióta nagy méreteket öltött a vírus terjedése, az intézkedések is szigorodtak és szinte képtelenség nagyobb rendezvényeket tartani, kiváltépp koncerteket, amelyekre a tömeg jellemző és ahol az emberek érintkeznek egymással. Nemrég kiderült, hogy nem feltétlenül. Több kísérlet is volt már arra, hogyan lehet biztonságossá tenni egy koncertet, de közben megfeleljen a szabályoknak. A The Flaming Lipsnek sikerült. Az ötlet onnan jött, hogy a frontember, Wayne Coyne szereti a nagy buboréklabdákat, a 2004-es Coachella fesztiválon ebben gördült végig a közönség. Most azt tették, hogy a közönséget is buborékokba helyezték. Akik egyébként is együtt vannak, azok a labdában is együtt lehetnek. A labdába hangszórókat és ventilátorokat is szereltek, valamint egy táblát, amivel a bent levő jelezhetette, ha valamire szüksége volt.

Jelige: „Tündi”

Kedves Bizalmas sorok!

Az új év számomra nem kezdődött jól. A két legjobb barátnőm összeveszett, nem beszélnek egymással, és most felfordult az egész világom. Nem tudom, mit tegyek, mert nem karnak kibékülni. Mind a kettőt szeretem, mind a kettő nagyon fontos számomra, és nem szeretném egyikükkel sem megszakítani a barátságomat. Nem tudom, hogyan oldjam meg, hogy barátkozzak továbbra is mindkettőjükkel, de ne orroljanak rám a másik miatt?! Kérlek, segíts!

„Tündi”

Válasz:

Kedves Tündi! Azt hiszem, hogy lassan el kell fogadnod azt, hogy vannak dolgok, amik megváltoznak, és ami elromlott, nem mindig javítható meg. Jó a hármásban való barátkozás, jómagam is egy ilyen hármasnak a tagja voltam, de ez a hármás kapcsolat számos probléma forrása is lehet. Becsülöm, hogy nem fordultál egyikük ellen se. Továbbra is tarts ki, ha csak lehetséges, hogy nem állsz egyikük oldalára sem. Amit megtehetsz, hogy megmondod nekik, hogy mind a ketten fontosak számodra, és elfogadod, hogy ők ketten nem akarnak együtt lenni. De azt is mondd meg nekik, hogy ne is próbálkozzanak azzal, hogy megszakítsák, hogy kivel barátkozz. Próbáld meg még egyszer összehozni a hármast, de ha nem sikerül, ne búsulj, barátkozzál külön-külön velük. Közben, másokkal is ápolj baráti viszonyt. Biztos, hogy vannak még az osztályodban lányok, akikkel jól megértitek egymást, és jókat tudsz beszélgetni velük.

Jelige: „Bibi”

Kedves Bizi!

Nyolcadikos vagyok, és a problémám az, hogy kövérnek érzem magam, annak ellenére, hogy az orvosnő szerint is, koromnak és testmagasságomnak megfelelő a súlyom. Bevallom, a tornaóra nem tartozik a kedvenc tantárgyaim közé, mert lépten-nyomon rossz jegyeket kapok. Emellett ügyetlennek is érzem magam. Jó lenne jobb jegyeket kapni tornából, mert a többieknek az osztályban ötöseik vannak. Nálunk a faluban nincsenek fitnesztermek, uszoda meg ilyesmi, de az az igazság, hogy pénzem sem lenne rá, az időről meg ne is beszéljünk. Nem tudom, hogy a járvány miatt is a szüleim engednének-e ilyen helyre. Mit tegyek, hogy ezen a téren jobban érezzem magamat, és tornából is jobb jegyeket kapjak?

„Bibi”

Válasz:

Kedves Bibi! Jó úton haladsz, hiszen változtatni szeretnél a jelenlegi helyzeten. Valójában, el kell döntened, kitűznöd a céladat, tervet kell hoznod, és kitartónak lenned. Tudnod kell azonban, hogy a serdülőkre jellemző, hogy sokszor nincsenek megelégedve a kinézetükkel, nem érzik jól magukat a saját bőrükben, szoronganak, boldogtalanok. Tény, hogy egészen addig, amíg be nem fejeződnék a serdülőkori fizikai változások, nem áll be a hormonális egyensúly a szervezetedben, állandóan változni fogsz. Amit megtehetsz, és nem káros a szervezetedre, azaz, hogy odafigyelsz, hogy rendszeresen, legalább napi 5 alkalommal egyél. Koplalni tilos! Három fő étkezést kell beiktatni: reggeli, ebéd, vacsora és 2 mellékétkezés van: tízórai délelőtt, és az uzsonna délután. A reggelit semmiképp se hagyd ki (tea, joghurt, tejeskávé, egy szelet kenyér vagy kifli megkenve margarinnal, vajjal, pástétommal, müzli stb). Ebédre minél több zöldségfélé (pároltat), roston- vagy gyorsan sült húsokat, gyümölcsöt fogyasszon, a vacsora ne legyen későn (este 7 óráig), lehet müzli, szendvics, saláta stb. Tízórainak és uzsonnának a valamilyen déli- vagy idénygyümölcs nagyon jól megfelelne. Amit még nem szabad kihagynod az a rendszeres mozgás (séta, kerékpározás, korcsolyázás, futás, ugrálókötélvezés stb. Ha betartod, biztos, hogy másként érzed majd magadat a bőrödben. A sporthoz, a mozgáshoz nem kell drága öltözék és lábbeli, fitneszterem vagy uszoda. Pl. hidegben, télen, rétegesen öltözködve, kinn a szabadban lehet kocogni, gyorsan sétálni. Jó lenne minden nap, de ha nincs rá módod, hetente 2-3 alkalommal fél óra intenzív mozgás is jó hatással van. Az ugrálókötél sem kerül sokba, sőt magad is elkészítheted, ha a háznál van legalább kisujj vastagságú kötél.

A hosszát úgy szabályozhatod, hogy a testmagasságod kétszeresét veszed alapul, elvágod, majd félbehajtod, rálépsz a közepére és a két kezedbe fogva a végét, mellmagasságnál, a kezedre tekered. (Ha még mindig túl hosszú a kötél, rövidíts rajta, hogy legalább kétszer a kézfejedre tudjad tekerni.). És ugráljál. Egy jó zeneszám mellett örömeid leled majd benne. A régi időkből a Neoton Familia együttesnek van is egy pont erről szóló száma. ☺ Előbb tízszer, másnap 15-ször, harmadnap 20-szor, és minden nap növelj egy kicsit az ugrás számát. Így fokozatosan javul majd a kondíciód. Ha folyamatosan (ilyen módon) sportolsz, biztos, hogy javulni fog a teljesítményed is a tornaórán, de a többi tanítási órán is.

Jelige: „Viola”

Kedves Bizalmas sorok!

Tizenkét éves szerelmi gondokkal küszködő lány vagyok. Jó lenne, ha tanácsot kaphatnék, mit csináljak, hogyan szabaduljak meg a gondjaimtól. A fiú, akivel a gondom kapcsolatos, egy évvel fiatalabb nálam. A szomszédos utcában lakunk, így mindennap találkozunk, sokat vagyunk együtt, mert egy váltásban járunk suliba. Amikor együtt vagyunk, mások előtt is, nem csak kettesben, mindig nagyon kedves hozzám. Ha megölelem és pusztít nyomok az arcára, nem szól semmit, nem tiltakozik. A barátnőmmel járt, de szakítottak miattam, mert megkérdeztem tőle, hogy akar-e velem járni. Rögtön igent mondott. A barátnőm a szakítás miatt nagyon boldogtalan volt, én sajnáltam és szakítottam a fiúval, otthagytam. Ők most megint járnak. A fiú azonban mindennap megvár órák után, együtt megyünk haza. Ha akarnám, újra járhatnék vele. Mit tegyek, nem tudok választani, barátság vagy szerelem? Van esélyem, hogy mind a kettőt megtartsam?

„Viola”

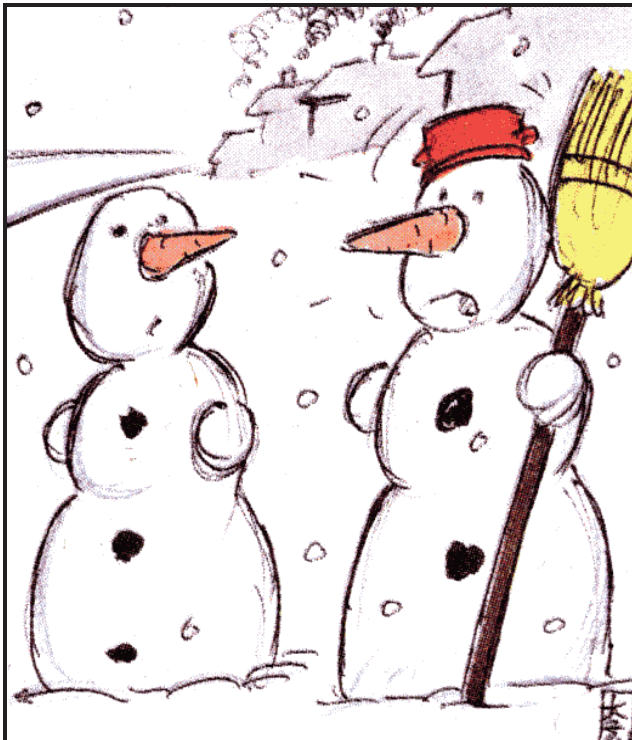
Válasz:

Kedves Viola! Biztos, hogy van valami a fiú és te közötted. Szimpátia és barátság biztosan, lehet, hogy szerelem is. Mivel még nagyon fiatalok vagytok, eléggé kicsi és zöld almák még a nagy szerelemre, ezek az érzelmek még nem tisztultak le, keverednek. Biztos az is, hogy nagyon jól érzitek magatokat egymás társaságában, és ezt a jó érzést és kapcsolatot kell ápolnotok. A leírtakból úgy sejlik, hogy te nagyon jól megvolnál egy jó baráttal is. Gondolkodjál el ezen. A fiú esetében elég lenne-e számodra a jó barát? Idővel, pár év múlva, ha a köztetek lévő vonzalom továbbra is megmarad, és ti is érettebbek lesztek, esetleg másra, többre lesz szükségetek, lehet, hogy ez az érzelem átnő igazi szerelembe. Ami a barátnődet illeti, ha mindenek után még mindig jóban van veled, biztos, hogy nagyon jó barátnőről van szó. Az ő esetében is át kell gondolnod a dolgokat, és föltenni magadnak a kérdést, hogy miért is akartad elszerezni tőle a fiút, akivel járt, és ebben az esetben mi volt számodra fontosabb a barátság vagy a szerelem? Ne lepődj meg, ha egy idő után, már nem lesztek ezzel a lánnyal olyan jó barátnők, mint régen. Az élet sokszor ilyen, valamit ad, de sokszor el is vesz tőlünk.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol

e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

FEJTSD MEG!

	A POÉN 1. RÉSZÉ	TORZSÁS SZÖMÖRCE ALOMBA RÍNGAT		KÉRDŐ- SZÓ SVÉD AUTÓJEL	KÖLTŐI SÓHAJ	BELGIUM IGEN, SZERBÜL		FEBRUÁR 14-ÉN ÜNNEPLI A NÉV- NAPJÁT
								L
	NITRO- GÉN A PINCÉ- BE			CSEN- DES OLASZ AUTÓJEL				
	ATTILA BECÉZVE				SZERTE- TES, ATYA	JUPITER- HOLD ÉSZAK		
	FÉLFA RÉSZE!			FIZETŐ- ESZKÖZ RÉGEN, VALÁHA				
	SZERBIAI HEGY- SÉG					NÉMÁN TÚZÓ! BÁNÁTI FALU		
	ÁBÉCÉNK ELSŐ BETŰJE	PONT MOST ALOM					HIDRO- GÉN DIÁK	
	EGYESÜ- LET EGYEDE				... BOLDON, FÜTŐ (ATO) MOSÓPOR- MÁRKA			
A POÉN 2. RÉSZÉ	NÉVELŐ ARRA A HELYRE	EGY- FORMA AMÁLIA, BECÉZVE	RÓMAI 1	KILO- LITER	BÍZIK	RÓMAI 50 KORAI GYÜ- MÖLCS	PORCIÓ ELNÖKI ÜGYNTEZŐ	
BERAKÓS, DOMINÓ- SZERŰ REJTVÉNY- FAJTA								
ÖNTÖ- FORMA			BEFED A HÓ LITURGIA RÖVIDEN			KÖZÉPEN KIAD! A SUGÁR JELE	INDIÁN "SZOLÁS" (UF) LIBIAINÉP	
EVŐ- ESZKÖZ				MIVEL, AMIÉRT TEST- NEDV			A FEDE- ZÉKEBE ÜNNEPÉ- LYESEN ÁTAD	
OXIGÉN	FIÚNÉV KÉSŐI NAPSZAK					NÖVÉNYT KITÁMASZT BESZÉLŐ MADÁR		
NÝILÁS		ÉVSZAK MAGAD				DISZES TOLLÚ MADÁR PERZSA URALKODÓ		NULLA USA TAG- ÁLLAM
A NAPOLAJ ELEJE ÉS VÉGE!		TONNA ÁTKUTAT	SORVÉGI! A TETEJÉRE PAKOL	ÉLETLEN SARLOVAL VAGDOS NORVÉGIA				
TUDJA, HOGY KI VAGY OLASZ FÉRFINÉV				ÉGITEST RKOLTOZ- NIKEZDI!		A TÁRGY RAGJA SZÍNŰL- TIG	FÉLÁRI! AZONOS BETŰK (EREK!!)	NÉMET, NÉVELŐ
			CIPÉSZ- SZER- SZÁM		FÉL TUCAT TÉVÉS FÖL- DONKIVÜLI SZÖRMOK		VOROS ANGOLUL MATEK- PÉLDÁT MEGFEJT	
EME MACSKA, ANGOLUL FÉLGI!			MÁRIA, BECÉZVE CITROM NEDVE		... CLOONEY SZNÉSZ PÁROS PEREC!			
				NEM MEGY TOVÁBB AMPER			ORSZÁG- RÉSZE! FÉLBE!	
OKTATÁS INTÉZ- MÉNY	F							(kiss)

MEGFEJTÉS: Amikor nincs fazék a fejeden, ne csodálkozz, hogy fázol.

Ne sértődj meg könnyen!

Csak annak a személynek lehet megingatni az önbizalmát, aki hagyja. Igyekezz mindig megőrizni a hidegvéred, ne vegyél azonnal mindent a lelkedre!

A bosszantó önmagát minősíti. – Ha egy megjegyzésből süt a rosszindulat, a gonoszság, ne vess a sértő szemébe. Erre találták ki a népi mondást: Bolond likból bolond szél fúj.

Állítsd le a családi kritikásokat. – Legjobb, ha a családon belül tapintatosan megmondod: az örökös kritika zavaró, nehéz elviselni a folytonos becsmérést.

Nálad is lehet a hiba. – Nem biztos, hogy a hallott megjegyzés sértés. Lehet, hogy csak jóindulatú figyelmeztetés.

Kérdezz vissza! – Ha valaki folyton bosszantó megjegyzéseket tesz rád, nyugodtan kérdezz vissza. A „Nem értem, mit is mondtál?” fordulat a legdurvább sértés fullánkját is kitépi. Gorombább változata: „Szóltál, vagy csak a légy züm-mögött?”

Öt elképesztően egyszerű finomság, ami még egészséges is

Szeretnél odafigyelni, hogy a legjobb és legegészségesebb ételeket fogyaszod? A nassolási vágy ettől függetlenül rendszeresen rád tör? Semmi ész! Hiszen léteznek olyan nasik is, amik beleférnek az egészséges életmód kereteibe. Mutatunk 5, néhány perc alatt elkészíthető csemegeötletet. Egyszerű hozzávalók, néhány perc és csupán egy-két eszköz szükséges mindegyik recept elkészítéséhez. Neked melyik jön be?

1. Céklacsipsz mártogatóssal

A céklát szeleteld fel a lehető legvékonyabbra, majd helyezd 80-90 fokra sütőbe, és süsd lassan mindaddig, amíg ropogós nem lesz. A mártogatóhoz keverj össze 2 evőkanál zsírszegény görög joghurtot negyed teáskanál curryporral, és adj hozzá egy csipetnyi sót. Tálald 1 csészényi céklacsipszszel.

Ideális választás filmnézéshez a vajas popcorn helyett!
Tápértékek: 180 kalória, 5 g rost, 6 g fehérje, 11 g zsír

2. Banános ropogós

Végy 3-4 szelet teljes kiőrlésű kekszet. A szeleteket kend meg cukrozatlanogyoróvajjal (nem a csokis változat, hanem a natúrogyorókrém a jó választás), majd helyezz mindegyikre néhány karika banánt. Ha szereted a fahéjat, meghintheted vele a nasid tejet, amivel extra ízeket csempészhetsz ebbe a nagyszerű desszertbe.

Egy igazi agyszerkentő ropogtatnivaló, ami szuper választás tanulás előtt vagy közben, illetve amikor valami édességre vágyasz.

Tápértékek: 214 kalória, 6 g rost, 4 g fehérje, 7 g zsír

3. Pikáns smoothie

Hogy mitől pikáns? Attól, hogy nem a klasszikus gyümölcs-tej párosítás az alapja, hanem bekerül a képbe egy egészséges zöldségféle, a kelkáposzta is. Na nem kell ám megjedni, a többi hozzávalóval eszméletlenül harmonikusan működik együtt. Szükséged lesz először is egy turmixgépre: dobj bele egy 1 közepes banánt, 1 csésze apróra vágott kelkáposztát, majd adj hozzá 1 csésze mandulatejet. Pürésítsd össze ezt

a három összetevőt, majd ízlés szerint cseppents bele néhány csepp mézet, esetleg szórd meg egy picit kardamommal.

Reggelire, tízórára remek választás. A legjobb azonban akkor elkészíteni, amikor fáradtnak érzed magadat, és egy kis energiára vágyasz. Ez a smoothie ugyanis tele van értékes tápanyagokkal és vitaminokkal, amik garantáltan felpörgetnek.

Tápértékek: 201 kalória, 5 g rost, 5 g fehérje, 4 g zsír

4. Fitt, gyümölcsös joghurt

Mindannyian ismerjük a joghurtok bolti változatait, amik igazán finomak, de nem mindig ideális az összetételük. Mi lenne, ha ennek elkészítenéd a házi változatát? Így kizárólag azok az összetevők lesznek majd benne, amik neked tetszenek, semmi felesleges adalékanyag vagy cukor. Nincs más dolgod, mint egy pohár natúr joghurtot összekeverni valamilyen idénygyümölccsel – pl. eperrel, áfonyával, fügével, barackkal vagy meggyel. Szórhat sz bele olajos magvakat is.

Kitűnő választás, például uzsonnára vagy vacsorára is jó ötlet elkészíteni.

Tápértékek: 283 kalória, 7 g rost, 8 g fehérje, 7 g zsír

5. Megbolondított pufirizs

Szükséged lesz 1-2 szelet puffasztott rizsre, valamint 1 evőkanál krémesogyoróvajra. Hintsd meg a megkent szeleteket 2 teáskanál piritott, cukrozatlan kókuszreszelékkel, végül szórd meg 2 teáskanál szárított cseresznyével – de akár frisset is használhatsz!

Tápértékek: 177 kalória, 2 g rost, 5 g fehérje, 11 g zsír

Jó étvágyat, és egészséges nasizást! :)

(KamaszPanasz)

Az alaszakai vadon gyermekei

Manapság annyira hozzászoktunk a minket körülvevő technika világához, hogy el sem tudnánk képzelni az életünket kütyük nélkül. Megszoktuk a kényelmet, és erről semmiképpen sem mondanánk le, főleg nem önszántunkból.

Az *alaszakai vadon gyermekei* 2014-ben indult amerikai reality-sorozat részeit megtekinthetitek a Discovery Channel műsorai között. Bemutatja különböző családok életét, akik a civilizációt hátra hagyva kivonultak az erdőbe és megteremtették a saját életfeltételeiket.

A vadonban csak magukra számíthatnak, hiszen az első „szomszéd” is több ezer kilométerre él tőlük. Megtanulták feltalálni magukat a 21. század modern találmányai nélkül, míg mi el sem tudjuk képzelni az életünket wifi vagy okostelefon nélkül, addig nekik éppen elegendő az, amit az anyatermészet biztosít számukra. Az ételmelet a természetből szerzik, vadásznak és gyűjtögetnek. Az otthoni meleget és a szükséges fényt a kandalló és a petróleumlámpa biztosítja. A családok egymásra vannak utalva, nagyon fontos, hogy egészségügyileg felszereltek legyenek, hiszen egy kis sérülés is végzetes lehet, ha nem látják el megfelelően. A kórházak nagyon messze vannak, ezért különösen óvatosnak kell lenniük, semmit sem bízhatnak a véletlenre.

Jogosan tehetjük fel magunkban a kérdést, hogy vajon minek mentek oda, miért hagytak mindent és mindenkit hátra? A válasz egyszerű, míg nekünk az anyagi biztonság okoz örömet, addig nekik a nyugalom és a zavartalan, békés élet. Ők nem vágnak luxusra, követik őseik hagyományait és büszkék életvitelükre.

A sivatagok szépségei

Mano del desierto, a sivatag keze

A sivatag olyan terület, amelynek vízháztartása állandóan veszteséges. Az ilyen helyeken az éves csapadék általában nem éri el a 250 mm-t. Vannak olyan helyek, ahol évekig nem esik az eső. A szárazság miatt a talaj terméketlen; többnyire csak a kimondottan szárazságtűrő fajok élnek meg itt. Maga a talaj azonban éppen olyan változatos lehet, mint a termékeny tájakon.

A világ egyik legszárazabb területén, az Atacama-sivatagban, Peruban található egy oázisváros, *Huacachina*, amelyet összesen 96-an laknak. A településen van minden: luxusszálloda, több üzlet és még egy könyvtár is. Az ideutazó turisták megcsodálhatják a dűnék mögött lenyugvó napot és sandboardozhatnak a közeli dombokon.

Hol van a sivatag keze?

A híres és különleges szobor, spanyolul a *Mano del desierto* az Atacama sivatagban található. Chile északi részén, Antofagasa-

ta régió területén nem természeti jelenség, hanem egy 11 méter magas, vasbetonból készült szobor, **Mario Irarrázabal** alkotása, mely 1992-ben készült. Mivel a kéz ujjainak formája hasonlít egy szélmarta sziklához, sokan hiszik azt, hogy egy eleve itt található kőből lett kifaragva. Híres turistalátványosság lett.

A Szahara mozog?

Igen. Egyrészt tíz év alatt, 1980 és 1990 között 130 kilométerrel húzódott délebbre. Másrészt a szél folyamatosan hordja a homokot, így a homokdűnék is vándorolnak. A homok-sivatag csak látszólag nyugodt, folyamatos mozgásban van. Szárazabb években 40-50 kilométerrel is délebbre húzódhat, bekebelezve a szavannát és a mezőgazdasági területeket.

Te hova utaznál el szívesebben, az alaszakai hegységbe, vagy valamelyik sivatagba?

eve

A pizza eredete

A pizza még sohasem örvendett ilyen népszerűségnek, mint napjainkban. Az olaszoknak állítólag igencsak fáj, hogy a spagetti nem Rómából, hanem a távoli Kína sztyeppéiről származik, ráadásul a kutatók újabban még a pizza olasz eredetét is kétségbe vonják. A tudósok abban egyetértenek, hogy már az ókori Egyiptomban is készítettek kör alakú, lapos tésztát, amelyet különböző étkekkel – időnként maradékokkal – borítottak be. Bárhogy is legyen, a világ pizzarajongói számára a pizza és a főtt tészta az olaszok nemzeti eledelének számít. Nápolyban az olívaolajjal, fokhagymával és oregánóval ízesített kenyér a 15. század előtt a szegények legelterjedtebb eledelének számított. Akkoriban még nem használtak paradicsomot, mert mérgezőnek tartották. Csak bő kétszáz évvel később próbálkoztak azzal, hogy a vörös bogyó belsejével kissé saftosabbá tegyék a kenyerüket. Ennek következtében kialakult a pizza és a paradicsom gyümölcsöző kapcsolata, amelynek végterméke a pizza pomodoro lett, és az összes pizzafajta alapreceptjéül szolgál. A pizza azonban a hamburger és a hot dog mellett nem válhatott volna a gyorsételek első helyezettjévé, ha az Európában elszegényedett olasz kivándorlók a századfordulón nem vitték volna át Amerikába. A korlátlan lehetőségek hazájában az egyszerű tésztából különféle fantasztikus alkotások keletkeztek, és a szegény emberek étke jól eladható gyorsétellé vált. A mai, modern pizza olasz–amerikai képződmény, amely kétségtelenül megelőz-

te a főtt tészták népszerűségét. A mélyhűtőket sem kímélte meg a pizzaéletvezet elterjedése. Egyre több fogyasztó nyúl be a fagyasztóba, ahol mindig megbújik egy-egy pizza. A pizzasütők fantáziája határtalan, de néha elég fura az ízlésük. Létezik például epres és csokiú pizza is.

Érdekességek a posta történetéből

A futárokat azelőtt „folyó”-nak nevezték: a futár mindössze kétszáz éves szavunk. A királyi megyei hírnököket régi nevükön „várkurjantóknak” hívták. A postai díjak Mária Terézia idejében fele-fele arányban oszlottak meg a címzett és a feladó között. Az első menetrend szerinti postajáratokat Augustus császár uralkodása alatt szervezték meg a Római Birodalomban. Az első postaládát valószínűleg II. Ramszesz idejében (i. e. 13–14. sz.) állították fel az ókori Egyiptomban. A hajósoknak sajátos „postaládák” alakultak ki a modern posta elterjedése előtt. Egy-egy ismert üregben vagy olajos hordóban hagyták a levelet a tengerészek, amit aztán a megfelelő irányba közlekedő hajó magával vitt. Ha a postalegény hamisan vagy hibásan használta a postakürtöt, büntetést kellett fizetnie. A vadnyugati postakocsijáratokon a szabályzat részletesen leírta a hölgyekkel szemben kötelezően tanúsítandó magatartást. Az utasok kötelesek voltak fegyverrel részt venni az indiánok (vagy mások) támadásainak visszaverésében. Szintén kötelesek voltak segíteni a terepakadályok leküzdésében. Magyarországon, ha a kocsik elakadt, először a harmadosztályú utasoknak, majd a másod-, végül az első osztályúaknak kellett leszállni és segíteni.

Szólásmagyarázat

Otthagycsapot-papot

Ez a szólás azt jelenti, hogy valaki mindent, ami fontos volt számára, felelőtlenül, meggondolatlanul elhagy vagy félbehagyva a megkezdett munkát távozik, valamint hirtelen, búcsú nélkül odébbáll. Ez a szólás nem valamely feledésbe merült régi szokásból, találó megfigyelésből vagy babonából származik, hanem irodalmi műből szakadt ki. Petőfi Sándor Csokonai című verse a szólás forrása. Petőfi verse azt a derűs, társaságot kedvelő Csokonait állítja elének, aki egy alkalommal pap barátjától átment a szomszédba, hogy hordóba való csapot kérjen kölcsön, ott azonban egy lagzi kellős közepébe csöppent, megfélekedezett a vendéglátó barátjáról, aki pedig a hordólyukra szorított tenyérrel várta a pincében. „Csapot, papot mindent felejtett Csokonai Vitéz Mihály” – írta Petőfi, és ebből alakult ki a szólás.

Te milyen rejtvényt fejtesz szívesen?

A rejtvényeknek különböző típusai léteznek: logikai, (mint a sudoku), nyelvi játékok, titkosírásfejtés, vizuális rejtvények, ám talán a legelterjedtebb a keresztrejtvény, amelynek szintén számos változatával találkozhatunk már.

De honnan is indult el ez az agytekerő tevékenység?

Az angolok szerint ők az elsők a keresztrejtvény feltalálásában, melyet a XIX. századra datálnak. Az Egyesült Államokban 1913-ban a New York World karácsonyi mellékletében debütált a mai értelemben vett keresztrejtvény, melyet Arthur Wynne szerkesztő készített és elnevezte szőke-rejstnek. Átütő sikere mégis 1924-ben jött, amikor a Simon & Schuster kiadó közzétette az első keresztrejtvenykönyvet, mely szédületes gyorsasággal száguldott végig az Egyesült Államokon, az óceánjáró gőzösöktől kezdve a fekete-fehér kockás divaton át a Broadwayig, ahol egy revüjelenetet is bemutattak erről a népszerű hobbiról. Az új játék elérte és meghódította Európát.

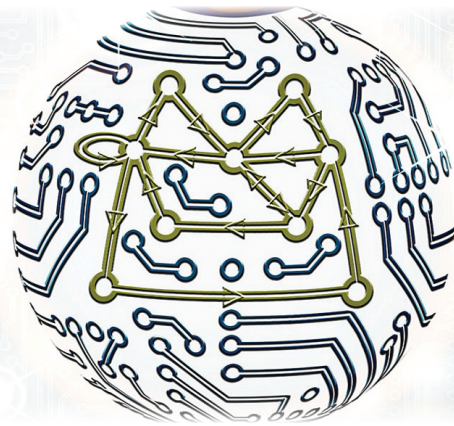
A rejtvényt az eljutott a királyi házba is. Egy alkalommal az akkor még herceg Erzsébet az aláírásával ellátva, a Buckingham-palota dombornyomásos levélpapírján küldött be egy megfejtést, ami nagy meglepetést és némi kételkedést váltott ki a szerkesztőségben azzal, hogy ez talán tréfa. Az udvarral történt egyeztetés után azonban sikerült elosztatni ezt a feltevélest. A herceg segítség nélkül, egyedül fejtette meg a feladványt, saját maga adta fel a megoldást és bizony ő nyerte meg a fődíjat.

A „pepita fejtőrőkért” több híresség is rajongott

Tristan Bernard francia író, aki 1925-ben létrehozta a Keresztrejtvény Akadémiát. A híresség azt állította, hogy sokkal többre értékeli egy-egy jól sikerült keresztrejtvényt, mint némely regényét.

Marlene Dietrich, a német származású énekes, színésznő szintén szenvedélyesen bolondult a játékért. Állítólag az öltözőjében mindig volt keresztrejtvény.

Heltai Jenő nemcsak az irodalom terén, de a fejtőrőkben is olyan tehetséges volt, hogy a magyaron kívül három nyelven is legyőzhetetlen gyorsasággal fejtette meg a keresztrejtvényeket.

A játék sajátos jellemzői

A keresztrejtvény a világ legelterjedtebb szójátéka, amelyet ma már számtalan nyelven kiadnak, még Braille-írással is. Habár több típusa létezik, egy-egy nemzetben belül is megvan a rejtvények sajátos jellemzője:

Csehországban például egy kockába több betű is be lehet írni. **Lenyelországban** azt favorizálják, ha több a fekete kocka, mint a fehér. **Franciaországban** és **Romániában** azt az ábrát szeretik, amelyben a fekete kockák elhelyezkedése szabálytalan, ugyanis erről azt vélik, hogy

készítője a belső tartalomra helyezte a figyelmet. **Kanadában** a két nyelv használata miatt, egyik irányba angolul, a másik irányba franciául kell a szavakat beírni. A legnehezebbek az **olasz** módra szerkesztett rejtvények, ahol a számozást és a fekete kockákat is be kell rajzolni az ábrába!

Magyarországon a legkedveltebb a skandináv típusú rejtvény, ahol a meghatározások a kockákba vannak írva.

Míg az idősebb korosztály a papíralapút részesíti előnyben, addig sokan az internetes rejtvényfejtésnek hódolnak. A jó feladvány – ami érdekes, informatív, figyelemfelkeltő és legfőképp nem unalmas – a készítője munkáját dicséri. Ám a rejtvényfejtés nem csak szórakoztató ténykedés, hanem egészségre gyakorolt hatása is jelentős. Javítja kedélyállapotunkat, mérsékli a stresszt, fejleszti a verbális készségeket és nem utolsósorban fontos ismeretekre tehetünk szert a rejtvényfejtés által.

Hajgond

- Hol volt ilyen sokáig? - kérdezi a főnök a főkönyvelőt.
- A hajamat vágattam le.
- Úgy, maga munkaidő alatt vágatja a haját? - kérdezi a főnök most már dühösen.
- Bocsánatot kérek, főnök úr, de a hajam munkaidő alatt nőtt meg - vág vissza a főkönyvelő.

Modern házaspár

- A festőművész megnősül. Néhány hónap múlva megkérdezik a fiatal feleségtől a barátnői, hogyan él a férjével. Így felel:
 - A férjem fest, én pedig főzök. Utána találgatjuk, hogy mi az, amit ő festett és mi lehet az, amit én főztem...

Nem csoda

- Peti! A macskáról szóló fogalmazásod szóról szóra megegyezik a testvéredével. Hogy lehet az?
 - Nem csoda, tanító néni. Ugyanarról a macskáról írtunk mind a ketten...

Találka

Pisti nővérének találkája volt, de a szülei nem engedték el. Megbeszélte Pistivel, hogy ha a fiúja keresi, azt mondja neki, hogy a nővére elment valahova. Csak éppen azt nem beszéltek meg, hogy mit mondjon, hánykor jön haza. A fiú valóban telefonált.

- Halló! Varga lakás? Lucika otthon van?
 - Nincsen, elment valahova - mondta Pisti.
 - Hány óraker jön haza? - érdeklődött a fiú.
- Mire Pisti:
- Luci! Mikor érsz haza?

Mindent tudnak

Pali azzal dicsekszik az iskolában, hogy ő meg a papája mindent tudnak a világon. Az egyik társa megkérdezi tőle:

- Hány kilométeres sebességgel forog a Föld?
- Pali nyugodtan ennyit mond:
 - Ezt például a papám tudja.

Skót a fogorvosnál

- A skót fogorvoshoz megy, és megkérdezi:
 - Doktor úr, örülten fáj a fogam. Mennyibe kerül egy foghúzás?
 - Érzéstelenítéssel 10 shilling.
 - És érzéstelenítés nélkül?
 - Öt shilling.
- A skót gondolkodik egy kicsit, aztán azt mondja:
 - Akkor tessék érzésteleníteni, és adja kölcsön egy időre a fogóját...

Recept

- Édesem, hányszor mondtam, hogy ne főzd olyan keményre a tojást!
- Nem értem. Óráig főzöm, mégsem puhul meg.

Kvízműsor

- Tehát ön mindent tud a fociról?
- Igen.
- Jól van. Akkor árulja el nekünk, hogy hány lyuk van a hálón.

A fekete ügyesebb

- Én úgy gondolom, hogy a fekete tyúkok sokkal okosabbak és ügyesebbek, mint a fehérek - mondja Péter az anyjának.
 - Miből gondolod, kisfiam?
 - A fekete tyúk képes fehér tojást tojni, de a fehér képtelen feketét...

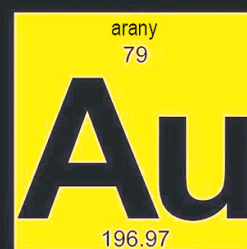
Leves

- Peti szórakozottan kavargatja tányérjában a levest. Az anyja egy ideig vár, majd rászól:
 - Ejnye, kisfiam, edd már végre azt a levest! Hány gyerek boldog lenne, ha csak feleennyi leves jutna neki...
- Mire Peti:
 - Hát még én milyen boldog lennék!

A skót nyaral

- A skót nyaralni megy. A szállodában a szobaárak iránt érdeklődik.
 - A tengerre néző szoba két fonttal drágább, mint az ellenkező oldalon lévő szoba - világosítják föl. Mire a skót:
 - És mennyibe kerülne, ha megígérem, hogy ki sem pillantok az ablakon?

Amikor ráejtesz egy aranyrudat a lábadra:

TÖRÖM A KOBAKOM

Játékok összetett szavakkal

Egészítsd ki a szavakat úgy, hogy értelmes összetett szavakat kapj! Jól figyelj, mert egy szó többször is előfordulhat!

.....forrás	kamasz.....
.....törés	utó.....
.....szóró	reform.....
.....év	hős.....
.....másolat	csecsemő.....

Melyik?

- Melyik az a szó, amelyik végén -ka áll és vízimadár költőhelye?
- Melyik az a vízinövény, amiből egyenes szárnyú rovar lesz?
- Melyik az a retesz, amelyikből börtönhelyiség lesz?
- Melyik testrészből lesz vasúti helyiség?
- Melyik építményből lesz sok vadállat?
- Melyik személyes névből lesz sporteszköz?

KERESD MEG A NEVEKET A SZAVAKBAN!

ZSÁKOS, ZÁRON, KILIBEG, VERIK, MOTTÓ,
RÓZSALÁNC, SZEDED, LEGYŐZŐ, KÖDÖN

Kvíz

Melyik ország zenéje és tánca a habanera?

- Haiti
- Kuba
- Jamaica
- Puerto Rico

Mire utal Nápoly neve?

- régi város
- új város
- nagyváros
- szép város

Melyik európai országra utal a magyarországi Helvécia település neve?

- Ausztria
- Hollandia
- Horvátország
- Svájc

Melyik bécsi kastély neve magyarul szép kút?

- Belvedere
- Inzersdorf
- Albertina
- Schönbrunn

Hány hivatalos nyelv van az Európai Unióban?

- 12
- 1
- 24
- 33

Melyik várost tartják az első magyar városnak?

- Budapest
- Kolozsvár
- Kassa
- Esztergom

ÉGITEST-SZÓKERESŐ

X	H	O	L	D	L	V	É	N	U	S	Z	P
G	R	H	Z	R	I	G	I	K	R	M	C	
R	O	U	S	Z	C	J	J	G	F	Z	O	L
J	X	H	L	O	E	C	U	R	I	E	R	S
R	F	N	T	U	P	Z	K	P	P	C	Z	Z
I	A	U	E	I	P	S	T	L	I	V	I	A
W	L	M	U	P	R	I	J	F	V	T	N	T
P	V	E	U	A	T	F	V	Ö	Y	B	E	U
O	D	R	M	L	C	U	A	L	Q	X	W	R
R	U	K	N	I	Z	C	N	D	B	O	Q	N
L	E	U	S	N	A	P	M	U	N	A	Y	U
V	I	R	N	H	U	W	C	R	S	K	O	S
R	B	R	T	Q	M	G	H	R	T	Z	G	Z

NAP
HOLD
MARS
JUPITER
SZATURNUSZ

NEPTUNUSZ
FÖLD
VÉNUSZ
MERKUR
PLUTO

Megfejtés:
Kvíz - Kuba, új város, Svájc, Schönbrunn, 24, Esztergom (ez a város lehetett az Árpád-házi királyok első központja)
Játékok összetett szavakkal - fényforrás, fénytörés, fény-szóró, fényév, fénymásolat - kamaszkor, utókor / utónév, reformkor, hőskor, csecsemőkori
Melyik? - kaka, sáska, zárka, fülke, falka, teke

RAJZ- ÉS MESEÍRÓ-PÁLYÁZAT

A szabadkai Népkör Magyar Művelődési Központ 2021 tavaszán is megszervezi a nagy sikerű Mesélő Népkör – Népmese fesztivált. Ennek keretében meghirdetik a rajz- és meseíró-pályázatot óvodások és iskolások részére.

Melyik a kedvenc népmeséd? Rajzold le!

Egy vagy több mese illusztrálásával is benevezhetsz. Bármilyen technikával dolgozhatsz: rajzolhatsz, festhatsz, készíthetsz kollázst, montázst...

Írj mesét!

A meséd témája szabadon választott, bármiről írhat, használd a népmesei motívumokat, a meséd ne legyen hosszabb 2 oldalnál.

A pályázók köre:

Óvodások, alsósok (első osztálytól negyedikig), felsős tagozatok (ötödik osztály).

A beküldés módja

A beküldött pályamű hátoldalára, illetve a mese végére írd fel a nevedet, az életkorodat, a címedet, az óvodád vagy iskolád nevét és címét, nevezd meg csoportodat vagy osztályodat, és küldd el a felkészítő tanárod telefonszámát és e-mail-címét is.

A rajzodat, ill. kézzel írt vagy Microsoft Word (.doc) formátumban rögzített mesédet személyesen vagy postán a Népkör Magyar Művelődési Központban (Kossuth Lajos tér 4., Szabadka) adhatod le. Írásodat e-mailben az info@nepkor.rs címre is elküldheted.

A pályázat beküldésével egyidejűleg hozzájárulsz ahhoz, hogy pályaművedet ellenszolgáltatás nélkül publikáljuk. A pályázat lezárását követően a beküldött anyagokat a szervezőknek nem áll módjában visszajuttatni, azok a Népkör Magyar Művelődési Központ tulajdonába kerülnek.

Beküldési határidő: 2021. április 16., péntek.

Díjazás

Az ünnepélyes eredményhirdetést és a díjkiosztást a Népkörben tartják, ahol a szerzők felolvashatják a díjazott munkákat, a beérkezett alkotásokból kiállítás nyílik. A díjazottakat e-mailben értesítjük a pontos dátumról.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Az idei második számunk nyereménykérdésének megfejtése nem más, mint a szem. Ezúttal **Kiss Anettnek, az óbcesei Samu Mihály iskola tanulójának** kedvezett a szerencse!

E heti nyereménykérdésünk a következő:

*Bármerre jársz, mindig követ,
s hiába dobsz felé követ;
nem ijed meg, el nem szalad,
– hogyha megállsz – ő is megáll,
s ha megindulsz –
veled halad.
Mi az?*

A helyes választ legkésőbb február 11-éig küldd el címünkre. Levélcímünk: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad**. A választ elküldheted a jopajtas.szerk@magyarszo.rs e-mail-címünkre is. A neved mellett írd meg az iskolád nevét, az osztályt és a lakcímedet!

FIGYELEM!

Kérjük, hogy karácsonyi nyereményjátékunk nyertesei jelentkezzenek Polyák Hajnalkának a következő elérhetőségen: a polyakh@magyarszo.rs e-mail-címen vagy a **064/80-55-083**-as telefonszámon.

A következő nyerteseink jelentkezését várjuk: **Cseh Noémi**, 7. osztály, Svetozar Marković iskola, Bácsföldvár, **Kobrehel Bence**, 4. osztály, Jovan Popović iskola, Csóka, **Kovács Márta Endre**, 4. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér és **Szabó Balázs**, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse.

A Jó Pajtás megjelenését támogatja:

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350–9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság Autonóm
Tartomány

Magyar Nemzeti
Tanács

KÉSZÜLT A MAGYAR KORMÁNY
TÁMOGATÁSÁVAL

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKARSÁG

Vajdasági magyar
gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ Igazgató: **Ökrész Rozália** ■ Főszerkesztő: **Varjú Márta** ■ Felelős szerkesztő: **Török Erna** ■ Grafikai szerkesztő: **Újházi Kornél** ■ Lektor: **Halász Csilla**
■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Major Evelin, Nagy Magdolna, Tóth Tamara** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készült a Magyar Szó Lapkiadó Kft. Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs